

Februar
1980

LOVEC

2 glasilo Lovski zveze Slovenije

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIII, št. 2

februar—svečan 1980

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.

Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, odgovorni urednik,
Miha Adamič, Drago Bitenc, Janez Černač, Ivan
Nemec, Ciril Štrumbelj, Veljko Varičak

Urednik: Boris Leskovic

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
koledarskega in hkrati lovskogospodarskega leta,
v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo SRS, št. 421-2/72, je LOVEC
oproščen prometnega davka.

Ta številka je izšla v 20 300 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih družin

Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina (207 din) za glasilo LOVEC, je po
članu 330 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 290 din, za inozemstvo
450 din. Posamezen izvod revije je 24 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej,
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse za gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC

Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed 90 din,
od 25 do 30 besed 200 din. Za vsako nadaljnjo
besedo 8 din. Za člane lovskih organizacij v SR
Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana: 50101-678-47158.

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Planinski orol

Foto Mirko Hain, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Jelenje tele presenečeno pri iskanju hrane

Foto Janez Papež, Diana

2. Zima je pognala gamsa v nižji gorski predel

Foto Ciril Pogačar

3. Sledovi v snegu dokazujejo, kdo je večkrat gost pri kozolcu

Foto Leopold Pavlin, Diana

4. Belina in sivina, sneg in srna

Foto Janez Papež, Diana

IZ VSEBINE:

Franko Križman	34	Koprsko lovskogojitveno območje
Lojze Černe	37	Brez remiz ni gojitve fazanov
Karel Gošler	39	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Ivan Veber	41	Srečanje s planinskim orlom
Alfonz Mazlu	44	Jernejčeve dogodivščine
Po lovskem svetu:	48	Močvirje Okavango (nadaljevanje) — Gustav Ozmeč
Lovska organizacija:	51	Kako delujemo na področju LO in DS — S. Klemenčič
	52	Odlikovani za pomoč pri gradnji obore za kozoroge — B. L.
	53	Ohranimo kozoroge na Begunjščici (3. seznam darovalcev za sklad Toneta Prestorja)
	54	LD Sorško polje zgradila izpust za fazane — L. Simončič
Jubilanti:	55	Tone Černač — 75-letnik
Lovska kinologija:	56	Plan kinoloških prireditev za leto 1980 — KZS
Literatura:	59	Ocenjevanje lovskih trofej — F. Cvenkel
V spomin:	60	
Foto klub Diana:	61	»Dianin« koledar za leto 1980 — J. Perat
Lovski oprtnik:	62	Janezov gams — M. Mali
Šaljive:	62	Zgodilo se je pod Krimom — J. B.

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) in na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

medved

divji prašič do 15. II.,
ozimci in lanščaki ves mesec

volk

divja mačka
do 15. II.

zlatca in belica
do 15. II.

dihur do 15. II.

skobec

kragulj

11. II. vzhod ob 7.12 in zahod ob 17.21

26. II. vzhod ob 6.48 in zahod ob 17.43

= 1. II.,

= 9. II.,

= 16. II.,

= 23. II.

Koprsko lovskogojitveno območje

Franko Križman, Zveza lovskih družin Koper

Glavni namen lovskogojitvenih območij (LGO) je vsekakor v tem, da bi obravnavali divjad v okviru težnje k biološkemu ravnovesju in skladno z življenjskimi razmerami področja ter drugih dejavnikov.

Koprsko oziroma obalno-kraško lovskogojitveno območje* zajema primorsko regijo. Meja tega območja poteka: na zahodni strani po državni meji med SFR Jugoslavijo in Italijo; potem je morje naravna meja proti jugozahodu vse od Debelega rtiča do kraja, kjer se slovenska

* V Odloku o določitvi lovskogojitvenih območij v SR Sloveniji (Ur. list SRS, št. 7/78) je to območje imenovano »koprsko lovskogojitveno območje«. Želja lovcev tega območja pa je, da naj bi se naziv spremenil v »obalno-kraško lovskogojitveno območje«, kar končno tudi je. Toda, dokler ta naziv ne bo uradno sprejet, mora uredništvo uporabljati sedanji uradni naziv. Iz tega razloga smo tudi v članku pogosto imenovano obalno-kraško lovskogojitveno območje skoraj v vseh primerih spremenili v koprsko lovskogojitveno območje. — Uredništvo

obala nadaljuje v hrvaškostranski; na jugu je meja med SR Slovenijo in SR Hrvatsko hkrati tudi meja LGO; na vzhodu poteka meja po cesti Ilirska Bistrica—Pivka—Postojna; severno stran omejuje cesta Razdrto—Štanjel—Komen—državna meja z Italijo.

Koprsko LGO združuje 28 lovišč oziroma lovskih družin: Strunjan, Izola, Koper, Šmarje, Marezige, Dekani, Rižana, Istra-Slov. Gračišče, Kojnik-Podgorje, Videž-Kozina, Slavnik-Materija, Žabnik-Obrov, Brkini, Bukovca, Prem, Timav-Vreme, Gaberk-Divača, Gradišče-Košana, Tabor-Sežana, Raša-Štorje, Senožeče, Štjak-Vrabče, Kras-Dutovlje, Štanjel, Dolce-Komen, Tabor-Erzelj, Školj-Brje, Jezero-Komen.

Navedene lovske družine (LD) so včlanjene v 4 zvezah lovskih družin: 14 LD v ZLD Koper; 3 LD v ZLD Ilirska Bistrica; 7 LD v ZLD Postojna; 4 LD v ZLD Gorica.

Koprsko lovskogojitveno območje

spada v upravno pristojnost 7 občin: Piran, Izola, Koper, Sežana (v celoti), Ajdovščina, Postojna in Ilirska Bistrica (delno). Koprsko lovskogojitveno območje meri skupno 127 104 ha.

Na podlagi Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč so v okviru LGO sklenile družbeni dogovor vse lovske organizacije, kmetijske in gozdno-gospodarske organizacije združenega dela, kmetijske zemljiške skupnosti, krajevne skupnosti, skupnost vodnega gospodarstva in druge zainteresirane skupnosti ter vseh 7 občinskih skupščin. Vseh podpisnic družbenega dogovora je 157. Predvsem lovske družine ZLD Koper so nosilke sklepanja družbenega dogovora. Vsekakor je treba omeniti, da so v glavnem vse podpisnice z razumevanjem sklenile družbeni dogovor, kar daje upanje, da bo pri nadaljnjem usklajevanju in delu prevladovalo dosedanje razumevanje.

V koprskem LGO živi divjad naslednjih vrst, glede katerih je po ugotovitvah udeležencev družbenega dogovora potrebno usklajevati različne interese oziroma pogoje (predvsem za obstoj in ohranitev):

1. Sesalci: poljski zajec, navadna veverica, navadni polh, lisica, rjavi medved, mala podlasica, dihur, kuni zlatica in belica, jazbec, divja mačka, divji prašič, navadni jelen, damjek, srna, vidra.

2. Ptiči:

— pelikani: navadni pelikan ali rožnati pelikan, kodroglavi pelikan;
— čaplje: velika bobnarica, mala bobnarica, siva čaplja, rjava čaplja;
— plevice in žličarke: navadna žličarka;
— gosi, race in žagarice: dolgo-repka, žličarica, sivka;
— kragulj, skobec, navadna kanja;
— sokol škranjar ali ostrž;
— gozdne kure: gozdni jereb ali leščevka;
— poljske kure: navadna kotorna ali skalna jerebica, poljska jerebica,

Opušeni pašniki blizu Obrja pod Slavnikom

Vse foto v članku M. Adamič

prepelica, navadni fazan, rdečenoga jerebica ali rdečenoga kotorna;
 — kljunači: veliki kljunač ali sloka, kozica ali bekasina;
 — golobi: grivar, duplar, skalni golob, divja grlica, turška grlica;
 — sove: velika uharica in vse druge sove;
 — vrani: šoja, sraka, krekovt ali lešnikar, navadna kavka, poljska vrana, črna vrana, siva vrana, krogar.

Koprsko LGO spada v zmerno sredozemsko podnebje, razen nekaterih predelov na vzhodu, ki občasno prehajajo pod vpliv celinskega podnebja. Vsekakor moramo podnebje uvrstiti med prednostne činitelje, ki vplivajo na divjad.

Podnebnih razmer, ki so prevladovala pred dvema oziroma enim desetletjem nad tem ozemljem, ni več. Najbolj se to odraža v milejših zimah z manj snežnimi dnevi in v vlažnih poletjih z nižjimi poprečnimi temperaturami, s povečanim številom meglenih dni ter manjšim številom vetrovnih dni. Zadnja leta znana kraška burja ni več tako močna in pogostna, kar med drugim vpliva na močno zaraščanje nekoč golih površin. Poprečno največ dežja je v marcu in aprilu, sledita junij in november. Zadnja leta sta izrazito suha meseca september in oktober, zmernejše padavine pa so v januarju in februarju.

Sprememba podnebnih razmer, pospešeno pogozdovanje Krasa, sprememba socialno-ekonomskih razmer prebivalstva, opuščanje kmetijskih površin, zaraščanje značilnih kraških goličav in pašnikov opazno vplivajo na spreminjanje življenjskih možnosti za divjad v tem lovskogojitvenem območju.

Izrazite spremembe življenjskih razmer močno vplivajo na življenje in razvoj združb divjadi. Nekoč številčno močne populacije male divjadi so sedaj skoraj redkost. Vzrokov vidnega upadanja male divjadi je veliko, vsekakor pa sta bistvena: sprememba podnebnih razmer in sprememba življenjskih možnosti.

Zaradi stalnih vetrov se pokrajina pod Slavnikom le počasi zarašča

Mala divjad se ni mogla uspešno prilagoditi hitrim spremembam in nastale spremenjene življenjske razmere tej divjadi ne ustrezajo. Poleg navedenega negativno vplivajo na malo divjad tudi številne prometne poti, ki so razvejane po vsem območju. Krčenje obdelovalnih površin, sprememba poljskih kultur, uporaba agrokemičnih sredstev v velikih količinah in močnih koncentracijah ter uporaba agrotehničnih pripomočkov na velikih površinah — traktorjev, kosilnic in drugih kmetijskih strojev — negativno vplivajo na obstoj in razvoj zlasti male divjadi.

Zaradi takšnega stanja mala divjad na obalno-kraškem območju nima več možnosti za normalen razvoj, saj je njena številčnost padla daleč izpod minimuma, pri katerem je populacija še sposobna številčno se okrepiti.

Možnost, da bi se populacije male divjadi našega območja okrepile z doseljevanjem živali posameznih vrst iz drugih lovskogojitvenih območij, je popolnoma izključena. Naše območje namreč ne meji na območja, ki bi bila številčno bogata z malo divjadjo, pač pa imajo še slabše življenjske razmere za malo divjad, kakor so v našem območju.

Pogled proti Hrastovljam (prehod med kraškim in flišnim območjem)

Zaraščanje v okolici Črnega kala

Vse dosedanje ugotovitve in proučevanja male divjadi našega območja povedo, da se bomo morali z vso resnostjo poglobiti v načrtno delo, da bi ohranili malo divjad vsaj pri sedanjih staležih. Ohraniti bi bilo treba vse živalske vrste v tolikem številu, da bi bil možen ustrezen razvoj njihovih populacij.

Zmanjševanje števila male divjadi ni zaskrbljujoče samo zaradi izgubljanja nekaterih njenih vrst v območju oz. v posameznih loviščih, temveč tudi zaradi poslabšanja finančnih prihodkov lovskih družin, ki imajo v svojih loviščih pretežno malo divjad. Združiti bi bilo treba vse sile območja, da prizadetim LD strokovno in materialno pomagamo.*

Ugotavljamo pa, da so spremembe življenjskih razmer bistveno pripomogle pri razvoju populacij velike divjadi.

Neverjeten je porast številčnosti srnjadi v zadnjih dveh desetletjih, ki sedaj v koprskem lovskogojitvenem območju predstavlja najpomembnejšo vrsto divjadi. Njej bo potrebno v bodoče nameniti vso skrb. Številčnost srnjadi je v nenehnem porastu, tako da je v nekaterih loviščih prešla celo dopustno mejo go-

* Kjer so življenjske razmere (sem spadajo tudi podnebne razmere) v toliki meri omejujoč činitelj, kakor npr. v koprskem LGO, je nesmiselno trošiti sile, da bi na umeten način za vsako ceno ohranili populacije male divjadi. Bolje bi bilo napore in sredstva nameniti za takšno divjad, ki ji razmere ustrezajo. Ta divjad je v koprskem LGO — srnjad. — Uredništvo

stote. Ta ugotovitev je razvidna iz vsakoletnega porasta škod od srnjadi, letnih odstrelnih načrtov oz. izvršenih odstrel v loviščih, števila ustreljenih gumbarjev in slabo razvitih šilarjev ter slabe kakovosti trofej. Najbolj prepričljiv dokaz pa je poprečna teža uplenjene odrasle srnjadi: le 14 do 15 kg.

Kljub ugodnim življenjskim možnostim skoraj v vseh loviščih pa moramo tudi tej divjadi pomagati z biotehničnimi deli. Lovske družine v okviru teh del predvsem kosijo opuščene travnike, senožeti, obdelujejo krmne njive v oddaljenih pogozdenih področjih, na pašnikih sejejo deteljo in oskrbujejo ustrezno število solnic. Ena bistvenih smernic za gojitev divjadi je vsekakor tudi pravilno odstreljevanje. Lovske družine izvajajo priporočila o odstrelu, tako glede številčnosti, spolnega razmerja in starostna strukture. Odstrel se giblje v višini $\frac{1}{3}$ pomladanskega staleža v spolnem razmerju 1 : 1. Za izboljšanje strukture srnjadi v vseh pogledih bo potrebno v bodoče posegati z odstrelom zlasti v mladi starostni razred, kar bo privedlo do zmanjšanja številčnosti in s tem do kar najboljših uspehov pri gojitvi te divjadi.

Za izdelavo petletnih gospodarskih načrtov so gojivne smernice, ki jih je sprejela skupščina LZ Slovenije na svoji 9. seji, 10. 11. 1979, temelj. Prav tako so te smernice v veliko pomoč pri sklepanju samoupravnih sporazumov o enotnih gojitvenih merilih, ki izhajajo iz družbenega dogovora koprskega LGO. Spremenjene razmere vplivajo, da

se v loviščih naših lovskih družin v večjem številu pojavljajo tudi divji prašiči. Divji prašič dobiva glede na spremenjene življenjske možnosti na našem področju primerna stanišča, Ugotavljamo, da bo prav pri tej vrsti divjadi lovskogojitveno območje odigralo ključno vlogo. Dosedanja organizacijska povezava lovskih družin ni omogočala pravilnega in zato tudi ne enotnega gospodarjenja z divjimi prašiči. Selitvena gibanja te divjadi dokazujejo, da ima ta divjad v našem območju obsežen prostor gibanja: več lovišč lovskih družin, ki organizacijsko spadajo v ZLD Koper, ZLD Ilirska Bistrica in ZLD Postojna.

Gojitev divjih prašičev bomo morali v bodoče usklajevati — na dosedanjih izkušnjah posameznih lovskih družin in na osnovi gojitvenih smernic skupščine LZ Slovenije — z drugimi zainteresiranimi uporabniki prostora v območju.

V zadnjih letih se v vzhodnem predelu območja pojavlja jelenjad. To divjad zlasti opažajo v Brkinih in na Vremščici. Še zmeraj pa ne moremo govoriti o jelenjadi kot stalni divjadi našega območja. Vsekakor se bomo morali v bližnji prihodnosti dogovoriti o skladnem in enotnem gospodarjenju ter o gojitvi te divjadi.

Omeniti moramo tudi, da smo v letu 1970 vložili v lovišča lovskih družin gornjega področja ZLD Koper večje število jelenov lopatarjev — damjekov (obeh spolov). Po sedanjem stanju številčnosti te divjadi pa žal ugotavljamo, da naselitev ni uspela, kljub večletni zaščiti.

Pri gojitvenih delih v obalno-kraškem lovskogojitvenem območju se moramo predvsem usmeriti v izvajanje družbenega dogovora ter nadaljnega dogovarjanja z drugimi uporabniki prostora. Vsekakor pa je naša najosnovnejša naloga, da se dogovorno z združenimi močmi lotimo izboljševanja življenjskih razmer za divjad po enotno sprejetih načelih, ki so jim osnova strokovne ugotovitve in praktične izkušnje.

Brez remiz ni gojitve fazanov

Lojze Černe

Po podatkih, ki se zbirajo pri Lovski zvezi Slovenije, stalež zajcev, jerebic in fazanov povsod v naši republici že dalj časa upada, še posebno vidno pa sta v zadnjih dveh letih nazadovala stalež in odstrel fazanov.

To kritično stanje je na svoji seji, 19. 12. 1979, obravnavala komisija za gojitev male divjadi pri LZS. Neizpodbitno je temu bistveni vzrok poslabšanje življenjskih razmer, v prvi vrsti pomanjkanje ustreznega kritja (remize). Zato ta komisija predlaga in apelira, da lovske organizacije namenijo znatno več dela in denarnih sredstev za izboljšanje kritja tej divjadi, če naj se stanje popravi. O tem nam govori članek strokovnjaka za gojitev male divjadi — ing. Lojzeta Černeteta. Še mnogo več o tem in onem, kar se nanaša na gojitev fazanov in druge male divjadi, pa bomo brali v njegovi knjigi »Mala divjad«, ki bo končno — z daljšo zamudo — le izšla in jo bomo, kot 10. knjigo Zlatorogove knjižnice, dobili vsi lovci.

Uredništvo

Upadanje staleža in odstrela zajcev, jerebic in fazanov je postalo v zadnjih nekaj letih zelo zaskrbljujoče. Po statističnih podatkih smo v SR Sloveniji predlani — 1978. leta — ustrelili le 10 358 zajcev, 3660 jerebic in 35 000 fazanov. Vse pa kaže, da bo lanski odstrel — 1979. leta — še manjši. V povojnem obdobju smo ustrelili največ zajcev leta 1961 — 49 300, jerebic leta 1960 — 18 000 in fazanov leta 1971 — 94 000. Med tem, ko smo se z zmanjšanjem številčnosti, ponekod pa tudi z izginitvijo jerebic že nekako sprijaznili, pa je sedaj nenaden hiter upad zajcev in zlasti fazanov za lovce še bolj boleč in zaskrbljujoč.

Fazana smo imeli za tisto čudežno vrsto, ki jo je moč gojiti z vlaganji praktično v neomejenem številu. Kar naenkrat pa je postalo gospodarjenje s fazanom zelo problematično. Vlaganja na splošno ne uspevajo več, naravni prirastek pa je iz leta v leto manjši. Stalež fazana upada kljub temu, da zanj bolj skrbimo, vlagamo ga v večjem številu, fazančke za izpust bolj skrbno pripravljamo in skrbimo za izdatnejše zimsko krmljenje. Lovci se upravičeno sprašujejo, ali je seda-

nji način gospodarjenja s fazanom že vrsto let sploh še smiseln in gospodaren.

Neuspehom pri gospodarjenju s fazanom pripisujemo vse mogoče vzroke. Največ na račun telesne šibkosti in bolezni fazančkov, ki jih spuščamo v lovišča. Nadaljnji razlogi za neuspehe naj bi bili tudi v tem, da so fazanke, vzrejene v fazanerijah, izgubile materinski čut, da ne nesejo jajc v gnezda, zapuščajo gnezda in celo že izvaljene kebkčke. Vendar pa to niso bistveni vzroki, da fazan slabo uspeva. Glavni vzrok moramo iskati v življenjskih zahtevah fazana.

Fazan je izrazito remizna divjad. Je divjad polja na meji z gozdom. Gozd mu je za kritje, polje pa mu služi za hranjenje, gibanje in vzgojo kebkčkov. Najboljši pogoji za fazana so tam, kjer se med obdelanim svetom prepletajo gozdovi, gozdiči, zaraščeni bregovi rek, potokov in kanalov. Ljubi večje remize z zelo dobro gozdno podrastjo. Od male divjadi potrebuje fazan največ kritja, mnogo več kakor za-

jec ali jerebica. Izogiba pa se strnjenih gozdov, kjer ne živi. Prav tako zanj ni primeren obsežen obdelan svet brez vmesnih gozdnih površin. Poleti, v času bujne vegetacije, gre sicer tudi malo dlje na polje, po spravi kmetijskih pridelkov pa se umakne zopet v remize.

Za fazana ni primerno vsako okolje. To smo spoznali že zgodaj, ko so številna vlaganja fazanov v neprimerno okolje popolnoma propadla. Za fazana so neprimerne zlasti ožje doline, čeprav skrbno obdelane z drobnimi kmečkimi njivami, ki pa so obdane s širokim zaledjem strnjenih gozdov. Ko je bila jerebica še splošno razširjena, je v nasprotju s fazanom naseljevala domalava obdelana svet. Čeprav je fazana lažje in uspešneje gojiti kakor jerebico in zajca, pa je jasno, da ga ni moč gojiti povsod. Za uspešno razmnoževanje zahteva svojevrstne razmere, mnogo boljše kakor jerebica in zajec, ter ni sposoben naseljevati vsega tistega prostora kakor zajec in jerebica.

Kot tuja oziroma k nam vnesena vrsta je bil fazan poznan v Sloveniji že v 15. stoletju, bolj pa se je razširil šele v 18. stoletju. Pred drugo svetovno vojno je bil odstrel fazanov pri nas že precejšen.

Pravi razmah gojitve in razširitve fazana pa beležimo kmalu po drugi svetovni vojni. Sprva smo ga širili zaradi lepote in zanimivosti za lov, kasneje pa tudi zaradi upadanja staleža jerebic in zajcev. Naseljevanje fazanov je zelo dobro uspevalo, z izjemo naseljevanj v povsem neustrezno okolje. Odstrel fazanov je zelo hitro naraščal. Leta 1950 smo v Sloveniji ustrelili 1900 fazanov, deset let kasneje (leta 1961) pa že 57 000. Fazan je po številu odstrela postal glavna lovna divjad v Sloveniji. Vse do zadnjih let, ko je njegovo število tako zelo upadlo, se je gibal odstrel od 60 do 70 tisoč fazanov, z izjemo nekaj slabših ali boljših let, ko je bil odstrel manjši ali večji.

Fazan v avgustu, ko je kritja dovolj
Foto I. Napotnik

Odraščena poljska živa meja mali divjadi ne nudi potrebnega kritja Foto L. Č.

Zanimivo je, da je bilo gospodarjenje s fazanom vrsto let zelo uspešno. Razmeroma dober je bil naravni prirastek, prav tako so dobro uspevala vlaganja, bodisi da smo vlagali fazanje kebčke ali odrasle fazane. Z vsakoletnim povečanim vlaganjem je naraščal tudi odstrel.

Uspehe v takratnem obdobju moramo vsekakor pripisati takratnim izredno dobrim razmeram, ne pa morda kakovostnejšim in za prilagoditev v naravo odpornejšim fazanom. Fazane smo dolgo časa vlagali v odlične remize, ki so nastale po drugi svetovni vojni, z izjemno dobrimi življenjskimi možnostmi.

Obnova domovine in vsesplošni razvoj gospodarstva sta zahtevala velike količine lesa. Les smo potrebovali za gradnje in kurjavo. Veliko ravninskih gozdičev je bilo zelo razredčenih, veliko pa tudi posekanih do kraja. Kasneje je bilo več

gozdičev posekanih za zaokrožanje in združevanje zemljišč, kar pa se ni izvedlo do kraja; izsekane površine so se postopno zopet zaraščale. V močno razredčenih ali posekanih ravninskih gozdovih se je z leti razvila bujna gozdna podrast, nastale so idealne remize za fazane. Razen tega, da so nastale remize s pretirano povečano sečnjo, pa moramo tudi omeniti, da so za remize oziroma njihovo redno vzdrževanje skrbeli v veliki meri kmetje, ko so za lastno kurjavo uporabljali manj vreden les, ki so ga dobili s postopnim izsekavanjem poljskih živih meja, obrobja gozdov, rečnih obrežij in podobno.

Prav v času mlade odraščajoče gozdne podrasti smo začeli naseljevati fazana v do takrat še nenaseljena območja in tudi v območja, kjer je ostal v povojnem obdobju zelo redek ali pa je bil že iztrebljen. Faza-

ne smo spuščali v predele z izjemno dobrimi življenjskimi možnostmi, v odlične remize, zato ni čudno, da so bila vlaganja zelo uspešna. Posebno uspešno je bil fazan naseljen na Koprskem v obalnem predelu, kjer se je od izpuščenih nekaj 100 v letih 1956 in 1957 namnožil na več tisoč. Uspehi povečane gojitve fazana niso izostali tudi drugod po Sloveniji. Z gojitvijo smo popolnoma uspeli, uspeli smo tudi zapolniti vrzel, ki je nastala z upadanjem staleža jerebic in zajcev.

Zadnja leta naglega upadanja pa kažejo na to, da smo se pri gospodarjenju s fazanom močno ušteli. Vsa prizadevanja smo usmerili v vlaganje in zimsko krmljenje, pozabili pa smo na izboljševanje življenjskih možnosti tej divjadi. Pozabili smo, da je fazan izrazito remizna divjad.

Lovci dobro vemo, kje fazan najraje živi, saj ga na lovu iščemo predvsem v gosti gozdni podrasti, v trstičju ali gostih njivskih kulturah. Kakšne življenjske možnosti zahteva fazan, so vedeli že takrat, ko so ga začeli naseljevati k nam. Že takrat so tedanji veljaki urejali zanj posebne remize, ki so jih stalno obnavljali. V Prekmurju je še vedno znana predvojna remiza »Orlovščak«. Starejši lovci pomnijo, da je bil tam pravi fazanji kurnik. In kaj se je zgodilo pri nas z dobrimi remizami, ki so nastale po vojni? Za njihovo obnovo ni nihče skrbel. Tudi kmetje ne, saj so les za kurjavo nadomestila druga kuriva.

Spremenil se je tudi način gospodarjenja z gozdovi, od prejšnjih golosekov smo prešli na prebiralni način. Ker gozdne podrasti nismo obnavljali, so tu posledice. Podrast se sprva močno razvije in duši drevesne vrste, da so v podrejenem položaju. Traja tudi 10 do 20 let, preden drevesne vrste prerastejo in prevladajo grmovne. Grmovna podrast se nekaj let še upira, nato pa skoraj popolnoma zamre. To se dogaja prav v teh letih domala po vsej Sloveniji. Nekdanje dobre fa-

Odstrel v loviščih SR Slovenije v letih od 1933 do 1978

Iz statistike LZS

Divjad	Število odstreljene divjadi							
	1933	1950	1960	1970	1975	1976	1977	1978
poljski zajec	34 920	22 236	47 111	29 833	22 926	16 636	15 556	10 358
poljska jerebica	14 260	164	18 622	7 971	10 156	8 161	6 127	3 660
fazan	7 640	1 900	30 491	69 669	57 313	45 652	45 489	35 363

Steklina na območju SR Slovenije

V času od 16. 12. 1979 do 15. 1. 1980 so z območij 22 občin SR Slovenije laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 116 živali oziroma njihovih delov (81 lisic, 5 psov, 17 mačk, 1 govedo, 4 srne, 4 jazbece, 2 kuni in 2 pižmovki).

Steklino so ugotovili pri 2 lisicah in 1 srni z območja občine Murska Sobota, pri 5 lisicah z območja občine Ravne na Koroškem in pri 1 lisici z območja občine Velenje.

Po stanju 15. 1. 1980 je s steklino okuženih naslednjih 6 občin: Jesenice (zadnja ugotovitev bolezni 20. 11. 1979), Lendava (zadnja ugotovitev bolezni 18. 12. 1979), Murska Sobota (zadnja ugotovitev bolezni 4. 1. 1980), Ravne na Koroškem (zadnja ugotovitev bolezni 4. 1. 1980), Slovenj Gradec (zadnja ugotovitev bolezni 31. 12. 1979) in Velenje (zadnja ugotovitev bolezni 7. 1. 1980).

Od stekline neposredno ogrožena so po stanju 15. 1. 1980 območja naslednjih 8 občin: Dravograd, Gornja Radgona, Ljutomer, Maribor, Radlje ob Dravi, Radovljica, Tolmin, Tržič. Za neposredno ogroženo območje velja ozemlje 10 km od meje okuženih občin v globino navedenih 8 občin. Odredba o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline (Lovec, št. 1 — januar 1979) je bila medtem spremenjena v tem, da velja za neposredno ogroženo območje le del občine, ki meji na okuženo občino, in sicer 10 km v globino.

Mejo 10 kilometrov neposredno ogroženega območja v občini določi pristojni veterinarski inšpektor. Pri tem mora upoštevati reliefno oblikovitost terena in druge možnosti za širjenje bolezni.

Karel Gošler

zanje remize so povsem ogoele. Ostale so brez potrebne podrasti. Gozd brez podrasti pa ni remiza. Fazanu ne nudi ničesar, predvsem pa ne prepotrebne kritja, ki je osnovnega pomena za njegov obstoj. Remize so postale gole tudi na Štajerskem in v Pomurju, v naših najboljših fazanjih predelih. Z odraščanjem so se tudi zelo poslabšale remize na Koprskem, tudi tam gospodarjenje s fazanom ni več tako uspešno.

Mogoče se marsikateri lovec s trditvijo, da smo v nekaj letih prišli ob dobre remize, ne strinja. Samo s površnim opazovanjem človek ne dobi takega vtisa, še zlasti ne, če remiz ne opazuje v zimskem času. Poleti in jeseni je kritja dovolj, toda to ni pravi čas za presojo vrednosti remiz. Vrednost remize lahko ocenimo šele pozno jeseni ali še bolje pozimi, ko zapade sneg. Tedaj šele lahko opazimo, kako so remize gole, povečini brez pravega kritja za fazana.

Vsesplošno pomanjkanje kritja je za fazana usodno. V veliki meri izgublja svoj življenjski prostor in je čedalje bolj utesnjen. Zaradi pomanjkanja ustreznega kritja postaja lahek plen številnih sovražnikov, ki ga zelo hitro razredčijo. To potrjuje tudi dejstvo, da fazank skoraj nikjer ne streljajo, število fazana pa kljub temu nazaduje. Fazan se sicer jeseni sam po sebi umakne v predele, kjer je zanj še ugodno kritje. Ker pa je takih mest čedalje manj, se osredotoči tam v večjih množinah. Tam se pa zberejo tudi njegovi sovražniki in mu prizadevajo velike izgube.

Zaradi pomanjkanja ustreznih gnezdilnih pogojev v remizah je fazan prisiljen (spomladi) gnezdit večino na polju v bujno in hitro rastočem krmnem rastlinju. Tam pa, vemo, da propade večina gnezd pod kosilnimi stroji. Prevelike koncentracije fazanov v zimskem času in splošno pomanjkanje gnezdilnih pogojev v remizah so tudi vzrok, da

fazanke naredijo veliko gnezd na neustreznih mestih, kjer kasneje nimajo miru in gnezda zapuste. To je tudi vzrok, da najdemo številna opuščena fazanja gnezda. Pomanjkanje gnezdilnih pogojev lahko povzroči, da se fazanke medsebojno vznemirjajo in da več jajc znesejo izven gnezd, ali da več fazank nese jajca v isto gnezdo. Številna prekošana in tudi opuščena gnezda so

vzrok, da je prirastek pri fazanu izredno majhen. Majhen prirastek pa pomeni nazadovanje številčnosti in vsako leto manjši odstrel.

Pomanjkanje ustreznih remiz je glavni vzrok, da tudi vlaganja ne uspevajo več. Jasno nam mora biti predvsem: Če v naravi ni pogojev za naravni prirastek in je fazan redek ali je celo izginil, potem ni pogojev za vlaganje fazanov in s sa

V lovišču LD Šmarje pri Jelšah so na eni brakadi uplenili šest lisic, 9. 12. 1979
Foto A. A.

V osiromašenem okolju, brez pravih remiz, bi kazalo fazane vsako leto odloviti in prezimiti v posebej za to zgrajenih voljerah — zimovališčih Foto B. Galjot

mim vlaganjem stanja ne bomo popravili.

Vložen fazan je še mnogo bolj občutljiv od v naravi vzrejenega, zato zahteva vsaj enake, če ne še boljše pogoje.

Pretirana želja po velikem odstrelu fazanov zahteva, da jih dodatno vlagamo v lovišča. Vendar ne za vsako ceno! Narave ne moremo prisiliti, da da več, kot zmore. Obvezno vlaganje fazana, kar predpisujejo nekatere področne lovske zveze lovskim družinam, je povsem neutemeljeno, kolikor nimajo dobrih pogojev, to je dovolj dobrih fazanjih

remiz. Pri vlaganju je potrebno najprej proučiti možnosti, kam bomo fazane vložili, ali so zanje ustrezne življenjske možnosti, šele nato se vprašamo, na kakšen način jih pripraviti za življenje v naravi. Zdravstveno in telesno stanje fazančkov za vlaganje je dostikrat zelo slabo. Največkrat so okuženi s singamozo, kar jim še dodatno slabi možnosti za življenje v naravi. Slabi, bolni in često za izpust v naravo nepripravljeni fazani ne morejo dati zaželenega uspeha, zlasti še, če jih izpustimo v neustrezno okolje. Na ta način dosežemo le nekajodstotni odstrel

Vrednost remiz presojava pozimi. Gozd brez podrasti ni remiza!

Foto L. Č.

dolgorepcev od skupno vloženih. Če strnemo vse slabosti, ki jih prizadene fazanu pomanjkanje kritja in k temu dodamo še vse slabše možnosti, ki jih ima ta divjad na poljedelskih površinah zaradi razvoja kmetijstva, potem nam je jasno, da bomo s fazanom uspešno gospodarili le, če bomo uredili zanj primeren življenjski prostor.

Ugotavljamo torej, da se je vrednost fazanjih remiz močno zmanjšala, ker za njihovo obnovo nihče ne skrbi. Zato je sedaj prvenstvena naloga lovske organizacije, da v vseh območjih, ki so pomembna za malo divjad, vložijo ustrezna sredstva in delo za obnovo remiz.

Marsikatera lovska družina ne ve, kako bi koristno porabila denarna sredstva, ne ve tudi, kaj naj delajo lovski pripravniki in na kakšen način naj lovci izpolnjujejo svoje delovne obveznosti. Prav urejanje remiz pa zaradi tolikšne zamude zahteva mnogo finančnih sredstev in tudi ogromno dela, kar bomo lovci le stežka zmogli. Vsaka lovska družina mora zato izdelati načrt za postopno izboljšanje lovišča. Pred sleherni lovske organizacije je izdelava srednjeročnega lovskegospodarskega načrta. Za izboljšanje naravnih razmer za malo divjad imamo dve možnosti: da izboljšamo vse obstoječe naravne remize ali da zasadimo nove.

Naravne remize izboljšamo na več načinov. Najenostavneje izboljšamo remizo z golosekom dela gozda ali vsega gozda, ki nima ustrezne podrasti. V nekaj letih se bo površina, kjer smo gozd posekali, sama po sebi zarasla v odlično fazanjo remizo. Kolikor je možno, tako pridobljeno remizo vzdržujemo s kasnejšim redčenjem in krajšanjem gozdne podrasti.

Redek gozd, odraslo poljsko živo mejo in podobne pogozdene površine brez podrasti izboljšamo s tem, da posadimo grmovne vrste in iglavce mozaično v obliki otočkov.

Grmovno podrast in iglavce z leti prikrajšujemo tako, da dajejo vedno dobro kritje. Med otočki gozdne podrasti pustimo jasice, na katerih se razvija trava in gozdna zelišča. To so najboljše mesta za gnezdenje. Rob gozda posadimo bolj na gosto in tudi s trnastimi vrstami, da nudi fazanu prvo zaščito, ko se umakne s polja v remizo. Trnast in neprehoden gozdni rob je pa tudi manj privlačen raznim obiskovalcem. Urejena remiza naj ima $\frac{2}{3}$ grmovne podrasti in $\frac{1}{3}$ gozdnih jas, ki jih izmenjuje na vsakih nekaj let pokosimo, da jih ne preraste grmovni sloj. V remizi pustimo vedno nekaj skupin iglavcev zrasti v višino, da na njih fazani prenočujejo.

Preveč zaraščenih neprehodnih remiz se pa fazan izogiba. V njih najde le mesto za občasno skrivališče, ne pa tudi za gnezdenje. Zato pregošto zaraščene naravne remize močno razredčimo, da se razvije čim več zeliščne podrasti. Pri urejanju naravnih remiz je potrebno najtesneje sodelovati s kmeti, lastniki gozdičev in gozdov, z gozdarji, ki so pristojni za posege v gozdove.

Povsod, kjer je pomanjkanje dobrih naravnih remiz, ali pa jih zaradi lastništva ni možno preurediti, je potrebno, da osnujemo nove trajne fazanje remize. Pri ureditvi remiz izkoristimo v prvi vrsti za kmetijstvo manj vredna zemljišča. Uporabna so vsaka tla, le da niso poplavna. Za zasaditev remiz izkoristimo opuščene gramozne jame, razne nasipe, cestne robove, delno zamočvirjene površine in podobno. Kjer se v korist kmetijstva združujejo kmetijska zemljišča in se morajo obstoječe naravne remize umakniti, je treba za zasaditev novih remiz nameniti tudi boljše zemljišča, kot nadomestilo za izgubljeno. Lovci moramo težiti k temu, da se ohrani in divjad čim širši naravni prostor in da divjadi ne omejujemo s kakimi rezervatnimi površinami. Kolikor pa razmere tega ne dopuščajo, bodo potrebne za fazane tudi večje remizne površine,

ki bodo praktično fazanji rezervati. Pri urejanju novih remiznih površin se načelno držimo pravila, da fazan zahteva večje remize, vsaj od $\frac{1}{4}$ ha velikosti naprej. Manjše remize so lahko le, če so v določenem sklopu večjih remiz oddaljene druga od druge ne več kakor 100 do 200 m. Kolikor pa urejamo samostojno remizo sredi poljedelskih površin, mora biti velika 10 ha ali več. Osnovo remiz, ki jih zasajamo nalašč za fazane, tvorijo listavci, zlasti hrast in robinija, ki ju sadimo bolj na redko, 7 do 10 m narazen. Podrast zasadimo na enak način, kot smo omenili za izboljšanje naravnih remiz. Enako kakor pri naravni remizi, pustimo tudi pri umetno zasajeni, da se njen zunanji rob na gosto zaraste s trnastimi neprehodnimi vrstami. Tudi pri zasajenih remizah v notranjosti

pustimo več skupin iglavcev, da zrastejo v višino. Pri izbiri drevesnih in grmovnih vrst se odločimo predvsem za takšne, ki rastejo v bližini.

Privlačnost naravnih ali umetno zasajenih remiz izboljšamo s krmnimi njivami. Krmne njive uredimo ob robovih remiz, zlasti če so remize manjše, v večjih remizah pa uredimo njive kar v notranjosti na najugodnejših tleh. Kolikor bi obstajala možnost urediti nad 50 ha velike remize, bi jih uredili po posebnem načrtu takó, kakor imajo velike remize urejene na Češkem.

Osnovni pogoj za uspešno gospodarjenje s fazanom so remize. Šele ko bomo uredili dovolj primernih remiz, bodo pri gospodarjenju s to divjadjo uspešni tudi drugi gojitveni ukrepi.

Srečanja s planinskim orlom

Ivan Veber

Kadar vidim v gorah planinskega orla, ga vedno občudujem: kraljevski ptič, ki je že davno simboliziral svobodo, moč, oblast, njegove razprostrte peruti so veličastne, pogled divji, v višini je nedosegljiv,

v življenju skrivnost. Zato so najštevilnejše upodobitve orla na simbolih oblasti: na grbih, pečatih, denarju. Fantazija je spletla o njem neverjetne zgodbe. Naj prispevam tudi jaz nekaj svojih dogodivščin in misli o tej redki ptici.

Z orlom sem se srečal že v otroštvu. Nagačenega smo imeli na podstrešju, ker je bila predsoba že polna drugih očetovih lovskih trofej. Živo podobo orla z razprostrtimi krili sem ujel v fotografijo, ko sva z lovskim tovarišem zalezovala srnjake na Kobli. Poleg puške sem takrat imel na rami fotoaparatus prvič prvitim teleobjektivom 500 mm. Nevede sva po planinski poti zalezala na grebenu sedečega orla. Veličastni ptič, ki mu je veter mršil perje na vratu, je gledal proč od naju. Name-rim foto puško z ostrim objektivom in orel že obrne glavo tako, da se pokaže tudi njegov mogočni kljun.

»Veličastni ptič, ki mu je veter mršil perje na vratu, je gledal proč od naju.«

Škleb aparata ga dvigne v zrak, ponovni škleb zabeleži orlov let in že je daleč nad Baško grapo. Šele, ko sva se približala mestu, kjer je sedel, sva ugotovila, zakaj nama je kraljevski ptič dovolil to enkratno presenečenje. Opazoval je trop gamskih koza s kozlički, ki so se pasli malo pod njim. Verjetno je čakal na pogin kakega izmed njih.

Ostro orlovo oko dnevno natančno pregleda svoje lovišče, deset in deset kvadratnih kilometrov veliko, ter zazna hiračo divjad. Kot odličen diagnostik ve, kdaj in kje bo dobil hrano. Samo izjemen vid in bistrost mu omogočata, da lahko še obstaja ob tako počasnem, številčno skromnem razplojevanju in pri izjemno izpostavljenem življenju v višinah trde, neusmiljene gorske krajine.

Vsako moje srečanje s planinskim orlom je bilo posebno doživetje, primerljivo le s srečanjem medveda ali jelena. Najpogosteje sem videval orla v bohinjskih gorah. Večinoma je bila to samotna ptica nad gorskimi grebeni. Tudi orlji par ni bil redek pojav. Krožil je v višini, ka-

kor bi se igral. Videl sem največ le po tri orle skupaj, dva mlada ali stara dva in mladiča.

Dogodilo se je, da sem na Dednem polju dvakrat v enem dnevu s strelom priklical orla. Priletel je pogledat, če bo ostalo kaj za njegov kljun. Vedel je, da bo dobil »obed«, če ga kavke in krokerji ne bodo prehiteli.

V svoji lovski praksi pa nisem videl orla v vlogi roparice, čeprav sem po sledeh v snegu na Komni sklepopal, da je v trdi zimi na snežni goličavi skušal ujeti zajca, kar pa mu ni uspelo. Sprašujem se, ali mu zgradba telesa sploh dovoljuje uren napad na žival? Kraljevski ptič beži v zraku pred kavkami ali jato še manjših ptic. Orel je podoben lahkemu letalu brez motorja, je sicer odličen jadravec, toda precej neokreten. Mojstrsko uporablja vzgonske vetrove. Opazoval sem orla, ki sem ga prepodil blizu vrha Pršivca. Brez zamaha s perutmi je v minuti in pol preleteel več kakor pol Bohinja, tja do Soteske.

Na tleh je pa sploh neokreten. Če

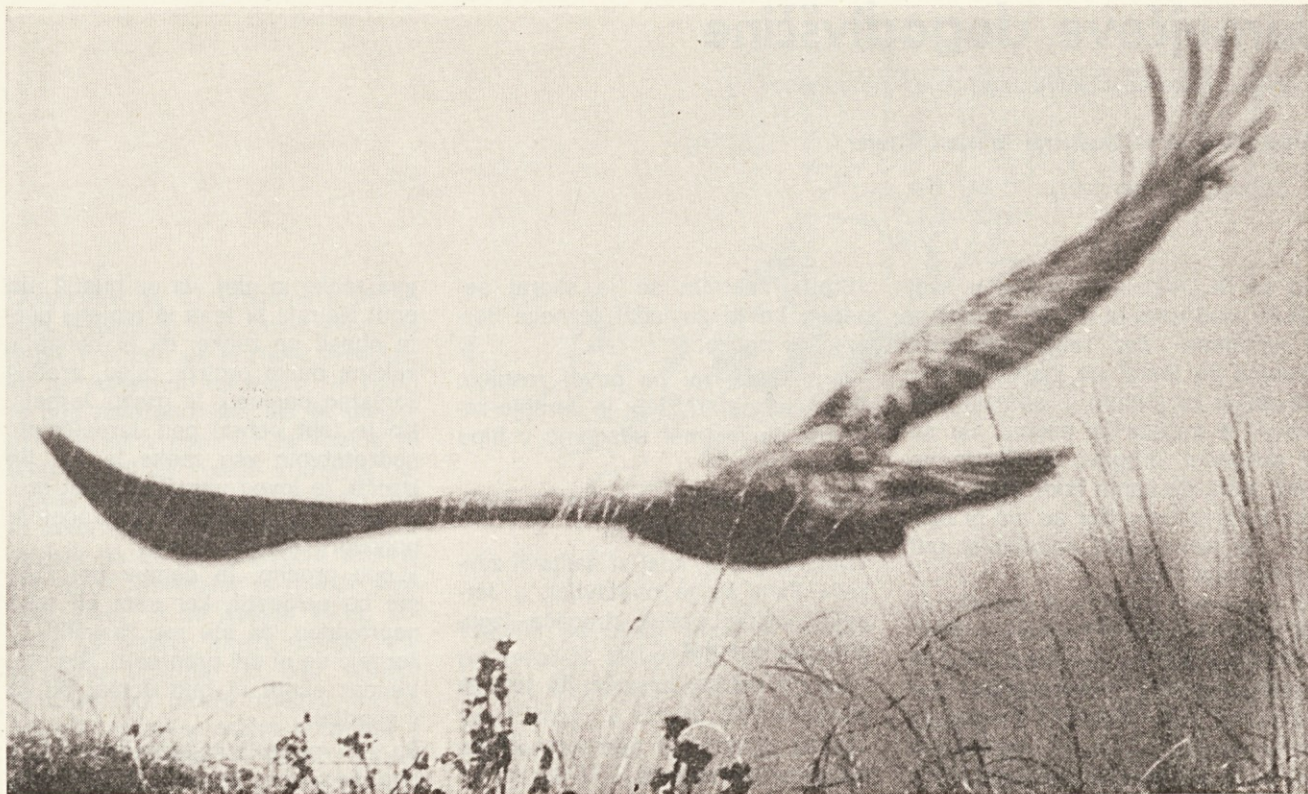
ne stoji na vzvišenem mestu, se težko dvigne v zrak, ker s perutmi zadeva ob tla. Vzleta podobno kakor človek z zmajem. V gozdu skoraj ne more poleteti. Zgodilo se je, da so iskali orla, ki ga je videl nekdo motati se pod vejami, »ker ni mogel leteti«. Divjad, ki se pred orlom zateče v grmovje, je varna.

Zaradi izredno velikega razpona peruti bi orel za navadno letenje po gozdu moral imeti več mišic oziroma več mesa. Zaradi tega bi bil pa težji in ne bi mogel jadrati.

Večkrat sem videl trop gamsov, ki ga je orel preleteel v nizkem letu. Toda nikoli tako, da bi mogel reči, napasti je hotel. Niti vrnil se ni več. Da se trop previdnih koza splaši, pač ni čudno, saj veličastni ptič na blizu prestraši celo človeka. Prijatelj mi je pravil, da je pozimi blizu Krnskega jezera videl orla sedeti na poginulem gamsu. V trenutku, ko sta se srečala s pogledom, je prijatelja kar zmrazilo. Živali morda podobno čustveno doživljajo kakor ljudje. Orel je bil jezen, ker je sredi trde zime zaradi nepričakovane srečanja moral zapustiti zalogaj.

Nekajkrat sem našel sledove orlove pojedine na pomladanskem snegu. Pobiral je poginule živali. Večinoma so bili gamsi, ki so jih ugonobili snežni plazovi. Orel jih je odril boljše kakor mesar. Noge so bile odsekane v sklepkih, včasih tudi glava, in so se držale meha. Kako orel to naredi, si takole razlagam: kožo vleče s trupa s svojimi močnimi nogami in sproti meso loči od kože z ostrim kljunom, natančneje kakor z nožem. Na primer lisica opravi to drugače: trga dlako, loti se mesnatih delov in pusti hrbtnico z rebri in večjimi nožnimi kostmi. Glavo rada odnese.

Tudi raztrgano ruševko na grebenu med Lemežem in Debeljakom pripisujem orlu. Na vzvišenem mestu sem sredi poletja našel populjeno perje. Lega grebena je orlu omogočila, da jo je ujel. Na splošno pa tega ni sposoben.

»Ponovni škleb zabeleži orlov let in že je daleč nad Baško grapo.«

Foto I. Veber

Glavno orlovo orožje so kremplji, ki jih lahko zabode skozi srce gamsjemu mladiču ali divjemu petelinu. Toda ujame ju lahko samo na čistini.

Lovci se tudi jezijo na orla, če ruševci ne pojo. Ali imajo sploh pravico, da se jezijo, če orel nehote zaščiti ruševca pred puško? Le neradi priznamo pravico mesojedom, da lovijo na svoj prastari način, medtem ko je vprašanje, če si je človek že pridobil pravico delati zmedo s puško v naravi!

Narava bi bila čudovito usklajena brez človekovega poseganja v njen red. Prav v času razmnoževanja divjih živali je hrane največ. Dovolj je poginulih mladičev rastlinojede divjadi. Gore, ki jih ne morejo pregledati lisice, kune in manjše ujede, pripadajo orlu.

Mnogo orlov se je ujelo v pasti, ki so bile nastavljene kunam in lisicam. To je še en dokaz, da je orel mrhovinar. Menim, da bi bilo treba prepovedati ne le pasti stopalke (lov z njimi je že prepovedan), ampak tudi pasti dvigalke, saj je z njimi možno loviti tudi razne ujede. Orel sploh ni tako grozovita in škodljiva žival v lovišču, kakor tr-

dijo nekateri, ki preštevajo koščice pod njegovim gnezdom in jih množijo s ceno žive divjadi. Orel je koristen odstranjevalec mrhovine, s tem pa tudi zatiralec kužnih bolezni. Na orlovo nesrečo sestavlja njegov jedilnik tudi trofejno visoko vredna divjad in posamezni lovci mu strežejo po življenju verjetno marsikje še sedaj. Še so taki, ki bi ga ustrelili in skrili v prepričanju, da bi napravili koristno delo za svoje lovišče. To je pa tisti človekov egoistični odnos do narave in divjadi v njej, po katerem veljajo mesojedi za roparje lovčeve osebnostne lastnine.

Krožijo tudi razne pravljice o napadih planinskega orla na človeka. Pač, orel je bil človeku grozljiv, ko je pred človekom branil svoje mladiče ali svoje ranjeno telo. Mogoče je sicer res, da je kak posamezen orel spremenil svoje vedenje zaradi osiromašenega okolja ali bolezni in začel ropati. Toda njegovo telo je tako zgrajeno, da bi roparski napad težko izvedel. Bolj verjetno je, da odnese jagenjčka, ki ni navajen gorskega okolja. Znano je tudi, da je uplenjenega in v gori skritega gamsa načel orel.

V bistvu sta nevednost in strah tista

dejavnika, ki sta v službi lovstva napravila že veliko škode živalskemu svetu. Kakšen nesmisel: Človek se boji tistih živali, ki se v naravi človeka najbolj izogibajo in se ga bojijo, medveda, volka, risa in orla! Ob tem naj omenim še zatiranje manjših živali kakor npr. kač. Posledica takega človekovega poseganja je prevelika namnožitev škodljivih glodavcev, ki jih je narava držala v neškodljivih mejah z urejenim sistemom mesojedov, ki pa po človekovi zaslugi razpada.

Orla vidimo v gorskem lovišču razmeroma zelo pogosto, dnevno ga vidi na desetine ljudi. Toda preštevovanje orlov na ta način daje lažno sliko. Zato nekateri, med njimi tudi lovci, trdijo, da je orlov veliko. Če bi šteli živa gnezda, bi bilo število te mogočne ptice neprimerno manjše, ustrežnejše dejanskemu stanju. Prisotnost planinskega orla pri nas dokazuje, da je v naših loviščih še naravno ravnovesje. Ponosni moramo biti tudi na uspeho naselitev risa v slovenskih gozdovih, kar dokazuje, da je narava ponekod pri nas še ohranjena. Skrbimo, da bomo naravo bolje spoznali, kajti če jo bomo poznali, ji tudi krivic ne bomo prizadejali.

Jernejčeve dogodivščine

Odlomki iz še ne objavljenega dela »Dolgouhec«

Alfonz Mazlu — ilustriral Marjan Bregar

Ko se je Dolgouhec vračal v svoj lož še pred zoro, je zagledal postavo z »gromom« čez ramo, kako se vzpenja po lestvi na visoko prežo. Obstal je za grmom in oprezal. Napravil je možica in dognal, da so ti pokončni drogovi z odrom na vrhu zato, da nanje hodi sedet človek z »gromom«. Ker se nič ni zgodilo, je po stečini nadaljeval pot do svojega loža.

Za drevesom pa je stal Jernejc, ki ga zajec ni opazil. Mirno je skakljal dalje, ko ga nenadoma zadrži jeklena bilka, a v naslednjem trenutku že tudi popusti. Dolgouhcu se še sanjalo ni, da je bila to zanka, ki jo je Jernejc onesposobil, s kleščami jo je preščipnil.

Jernejc je v dobrem zaklonu čakal zankarja. Že je mislil, da ga ne bo, in hotel zapustiti kritje, ko je — okrog devete ure — opazil prihajati fantiča po gozdnem kolovozu. V roki je držal košaro, v njej pa imel vrečo. Ko je prišel na odcep kolovoza, je obstal in pogledal, če ga nihče ne zasleduje. Prepričan, da ga nihče ni videl, jo je mahnil po stečini do zank. Pregledal jih je in videl, da je ena stegnjena. Zakaj ni prijela zajca? Sklonil se je in ugotovil, da je zankino uho preščipnjeno. Postalo mu je sumljivo, a tedaj je bil Jernejc pobalinu že za hrbtom. Z naperjeno puško nanj je zavpil:

»Stoj!« Fantalin se je skoraj sedel, ko je zagledal jeznega Jernejca s puško.

»Fante, zdaj mi pa povej resnico, če hočeš ostati živ!« je Jernejc zakričal, da je imel mladenič v hipu polne hlače.

»Saj bom, samo ne ustrelite me!« je kleče prosil pobalin.

»Najprej povej, kdaj si nastavlil zanke?« Fant se je obotavljal, a Jernejc: »Hitro povej, drugače izgubim potrpljenje!«

»Saj jih nisem jaz, oče jih je,« je izbrbljal fant.

»Čigav pa si?« je Jernejc nadaljeval z zaslisevanjem.

»Od Brgunovega Toneta,« je odgovoril fant.

»Kaj, od Brgunovega, tistega nepripriprava, delomrzneža, pretepača in pijanca? Bo že res, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Če je oče nastavljal zanke, kako da si ti tako točno vedel, kje so nastavljene?«

»Moral sem z očetom, da bi potem hodil gledat, če se je kaj ujelo,« je v strahu odgovoril frkolin.

»Dobrega očeta imaš, da te uči krasti. Koliko zajcev si pa takole že podavil?« je nadaljeval.

»Samo enega!«

»Kaj lažeš!« se je razjezil Jernejc. »Capinski falot ti, na sodišču boš že povedal resnico. Sedaj poberi

vse zanke in glej, da ne pustiš niti ene! Najraje bi tebe in tvojega očeta obesil na zanke, da bi občutila, kakšne muke pretrpi zajec, preden žalostno pogine,« je grozil Jernejc. Ko je fant pobral pod Jernejčevim nadzorstvom vse zanke in mu jih izročil, je lovec ukazal: »Sedaj greva pa na tvoj dom, da se z očetom pogovorimo.«

»Lepo prosim, le domov ne! Oče me bo naklestil, ker sem bil tako nepreviden, da ste me zasačili.« Jernejc se ni dal preprostiti. Šla sta. Vendar očeta ni bilo doma. Bil je v gostilni.

Po treh mesecih na razpravi sta bila oba Brgunova oproščena. Brgunov Tone je trdil, da on ni nastavljal zank in da si je sin iz strahu, da ga bo Jernejc ustrelil, očeta izmislil. Fant pa ni bil polnoleten in kot tak ni zapadel kazni.

Jernejc, ogorčen nad tako razsodbo, je izustil: »Tovariš sodnik, dovolite mi, da oba Brgunova povabim na špricar, ker sta gotovo žejna po tako slastni zajčji pečenki!«

»Jernejc, brzdajte svoj jezik, sicer vas bom kaznoval!« se je razhudil sodnik.

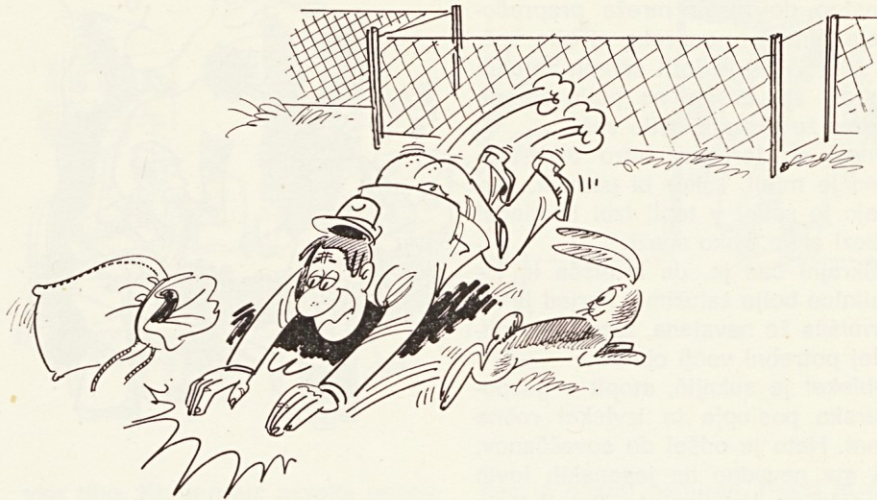
»Če je pa tako, lepa hvala in brez zamere!« se je poslovil Jernejc.

* * *

Gospodar lovske družine je prišel k Jernejcu in ga našel pri pripravljanju pasti za lovljenje pernatih škodljivcev.

»Prišel sem, da bi se pomenila glede odlova zajcev. Bil sem na vseh treh šolah in izročil prispevek za dedka Mraza. Z upravitelji sem se domenil, da bi imeli 17. decembra športni dan, ko bomo lovili zajce v mreže. Vsaka šola nam bo pomagala s 30 učenci, ki bodo za gonjače. Jernejc, ti pa obvesti starejše gonjače, zlasti tiste, ki se spoznajo pri mrežah! Pripravite nekaj vreč žagovine, otave, repe ali pese in koruze v storžih! Mreže pripeljemo mi. Na tovornjak naložite petdeset zabojev. Sestanek, kakor običajno, ob 7. uri.«

Dolgouhec je 17. decembra mirno ždel v svojem ložu, daleč zunaj na polju. Prebudil ga je ropot tovornjaka na poljskem kolovozu. Na njem je bilo naloženo vse, kar je gospodar Jernejcu naročil. Za kabino je sedelo tudi 25 veščih starejših gonjačev, določenih za mrežarje. Ko je tovornjak obstal, so mrežarji poskakali na tla in raztovorili vse razen mrež. Gospodar je določil vozniku smer in na vsakih 20 m, kolikor je vsaka mreža dolga, sta mrežarja odvrгла po eno mrežo. Mrežarji so mreže razpeli in jih pritrdili na kole, zabite v zemljo v ravni črti, drugo ob drugo. Vsaka druga mreža je bila za 4 m pomaknjena naprej iz črte.

Medtem je Jernejc v obliki podkve razporedil gonjače, šolarje in starejše vaščane nelovce, na vsakih šest gonjačev pa tudi po enega lovca. Ko je bilo vse pripravljeno in vsak na svojem mestu, je rog naznanil pričetek pogona.

Gonjači so mahali, tolkli s palicami po zmrznjeni zemlji ter kričali. Zajci so se dvigali iz svojih ložev, švigali desno in levo ter tekli proti mrežam. Mrežarji so ležali na vrečah v svojih zaklonih iz koruznice in snega kakih 15 korakov pred mrežami. Brž, ko je zajec stekel mimo zaklona, sta po dva mrežarja na vsaki strani skočila, še bolj splasila zajca, da je skočil v mrežo in se zapletel. Mrežar je stekel, prijel zajca za zadnje okončine, ga odmotal iz mreže, ga del v vrečo in zopet legel v zaklon.

Dolgouhec je opazoval početje mrežarjev in prisluhnil zabijanju kolov, na katere so zatem pritrdili mreže. Ni pa opazil, kako se okrog njega zapira podkev gonjačev, ki kakor velikanski lok sega od enega do drugega konca nastavljenih mrež. Medtem so se zajci dvigali, preplašeno begali na vse strani, a iz obroča ni bilo izhoda. Dolgouhcu se je zdelo varno le pri mrežah, kajti tam ni videl ljudi. Ko so gonjači prišli do njega, jo je ucvril naravnost proti mrežam. Tudi njegov

vrstniki so iskali izhod iz obroča pri mrežah. Dolgouhec je skočil v mrežo, ki ga je zadržala. Hotel se je izmotati, a mrežar, ki ga je nazadnje z vrečo in vpitjem še posebno splasil, je skočil proti njemu, ga prijel in izmotal. Že ga je dvignil, držeč ga za zadnji nogi, da bi ga del v vrečo, ko je Dolgouhec skrčil noge, se sunkovito stegnil in se mrežarju izmuznil. V naslednjem trenutku je že tekal z vso brzino.

»Hujdiča, v roki sn ga mea, da bi ga v žakel vtekna, pa mi je vijša,« je mrežar jezno gledal za zajcem. »Nisi samo zafca zguba, tudi peneze,« so ga podražili gonjači, saj je mrežar dobil nagrado za število odlovljenih zajcev. Dolgouhec je stisnil uhlje po hrbtu in vse vpitje gonjačev ga ni moglo obrniti nazaj proti mrežam. Gonjaču med nogami je prebil obroč. Ves preplašen in upehan se je ustavil daleč proč. Tudi dah po človeški roki, ki ga je držala, ga je plašil. Da bi se ga znebil, je tekal še naprej, vendar ne več s takšno brzino. Po tako razburljivem dogodku je končno le našel varen kotiček za svoj lož. Ko so gonjači prišli do mrež, je bilo pogona konec. Mrežarji so oddali vreče z odlovljenimi zajci. V zaboje, v katerih je bila primerna hrana, so dali posebej samce in posebej samice. Ta dan so še dvakrat postavili mreže in ujeli veliko zajcev, toda Dolgouhca ni bilo med njimi.

Zastopniki lovskih družin, ki so naročili zajce, so takoj po odlovu naložili polne zaboje v svoje avto-

mobile, jih odpeljali in že naslednji dan Dolgouhčeve vrstnike izpustili v svojih loviščih. Da bi se zajčji rod kar najbolj razmnožil tudi v njihovih revirjih!

* * *

Jutro v pozni jeseni. Rahel vetrič je preganjal meglene krpe prek širnega polja. Jernejc je s pomočnikoma prihajal vedno bliže. Zemlja, ki je čez noč pomrznila, je pod koraki prihajajočih hrstela in zbudila Dolgouhca. Pogledal je v smer, od koder je prihajalo hrstenje. Čakal je, kaj se bo zgodilo.

Ob mreži so vsi trije obstali. Jernejc je iz nahrbtnika vzel orodje, ga dal fantoma in naročil, naj odstranita mrežo, ki je branila divjadi dostop do ohrovta. Sam je medtem stopil do druge krmne njive s koruzo, zalomil nekaj koruznih storžev tako, da so viseli navzdol, dosegljivi fazanom. Deloma jih je tudi oličkal, da se je pokazalo zrnje, kajti sicer fazani ne znajo priti do hrane. Nalomil je tudi stebela sončnic ter izgrebel nekaj topinamburja, da ga bo srnjad lažje našla in ga potem začela tudi sama izkopavati. Fanta sta zložila mrežo in jo spravila h kolovozu, da jo bosta pozneje odpeljala. Potem sta odstranila mrežo še pri drugih dveh krmnih njivah.

Jernejc je s spremljevalcema odšel, Dolgouhec pa je v svojem ložu v grmu ob gozdu čakal na večer, ko pojde na pašo. Pozno jeseni so dnevi kratki. Hitro se je zmrčilo in Dolgouhec je odskakljal na pašo. Brez ovir je prišel do ohrovta, ki

si ga je tako želel, a mu je prejšnji dostop do njega mreža preprečevala. Nocoj te zapreke ni bilo več. S slastjo se je lotil sočnih zelenih listov, saj drugje na polju zelene hrane že skoraj ni bilo več.

Dnevi so Jernejcu hitro tekli. Teden je minil, kakor bi ustrelil. Jernejc je sedel v topli izbi in gledal skozi okno, kako sneži.

»Skrajni čas je, da krmišča in krmilnice bolje založimo. Perjad je na krmišča že navajena, zato bodo od slej potrebni večji obroki.«

Oblekel je suknjič, stopil v gospodarsko poslopje in izvlekel ročne sani. Nato je odšel do sovaščanov, ki sta navadno na jesenskih lovih sodelovala kot gonjača. Prosil ju je za pomoč. V koruznjaku so napolnili vreče s koruznimi storži, jih naložili na sani in obiskali številna krmišča. Okrog vseh krmišč so z lopatami odmetali sneg, da bodo jerebice in fazani imeli lažji dostop in tudi več možnosti za hiter pobeg pred zasledovalci. Po opravljenem delu so se v mraku vrnili domov s praznimi vrečami.

Okrog polnoči je ponovno začelo snežiti in do jutra je nametalo dve pedi »bele smrti« za nepreskrbljeno divjad. Sneg je pokril vse sledove prebivalcev polja in gozda, ki so zvečer izstopili. Le pod košatimi smrekami je ostalo nekaj kopnine.

Jernejc je hitro naredil načrt. Kmet, ki je tudi član lovske družine, ima konja. K njemu je odšel.

»Janez, konja boš posodil, da bo namesto tebe delal, ker si v lovišču dolžan opraviti še precej delovnih ur.«

Lovec Janez je brez ugovaranja stopil v hlev, odvezal konja in ga nakomatal. Jernejc je prijel za uzdo in odgnal konja domov na svoje dvorišče. Tu je bil že pripravljen lažji snežni plug. Pripravljene so bile tudi lopate in nared sta bila sovaščana, ki sta prejšnji dan pomagala razvažati koruzo na krmišča. Jernejc je zapregel in za plugom je nastajala meter in več široka brazda. Plužili so čez drn in strn, od krmišča do krmišča in ob krmnih njivah, da bo divjad imela lažji dostop do hrane. Preplužili so tudi njivo s topinamburjem. Pluženje je vznemirilo več fazanov in močni kiti jerebic, da so zapustili njivo. »Kam, šmenta, bežite,« jih je spraševal Jernejc, »saj vam hočem samo dobro!« A divjad ga ni razumela, bežala je pred vprego in ljud-

mi. Šele, ko je nastala tišina, se je vračala v varna zaklonišča.

Vestni lovski čuvaj Jernejc se je domislil še nečesa. Na Poljančevem posestvu je bil zanemarjen sadovnjak. Jablane so bile polne košate bele omele (ptičji lim — rastlinski zajedavec, zlasti na jablanah in hrastih). Stopil je k lastniku in ga prosil, če mu dovoli, da omelo poreže. Stari Poljanec, ki mu leta niso več dovoljevala, da bi sadovnjak držal v redu, kakor nekoč, je hitro potožil:

»Vidite, to je pa zaradi hlepenja po denarju. Dva sina imam, a nobeden noče prevzeti domačije. Dokler sem lahko delal, je bilo posestvo trdno, in tudi mojega sadnega drevja ni obraščala bela omela. Sedaj, ko sem obnemogel, sem pa ostal brez pomoči. Sinova sta me zapustila in šla v Nemčijo hlapčevati, namesto da bi gospodarila na svoji zemlji. Omelo pa le porežite, kolikor hočete. Zakaj vam pa bo? Mar nameravate loviti ptiče?«

»Kaj še, omela je odlična hrana za srnjad! Zlasti pozimi, ko ji primanjkuje zelene krme. Omela vsebuje dosti mineralnih snovi, ki srnjaku pospešujejo rast rogovja.«

»Lej, lej, tega pa nisem vedel, prvič to slišim. Sem pa prepričan, da še marsikateri lovec tega ne ve,« je modroval stari Poljanec. »Na žalost je res tako,« je pritrdil Jernejc, se zahvalil in poslovil.

Čez nekaj ur sta prišla z Jernejcem njegova pomočnika. Zlezli so na jablane in napolnili vreče s »ptičjim limom«. V naslednjih dneh je srnjad vneto oblegala jasli, založene z okusno in hranljivo belo omelo.

Na robu gozdne jase na košatem hrastu je bila udobna visoka preža. Nudila je razgled po jasi in preseki. V ustrezni strelni razdalji od nje je Jernejc imel mrhovišče, ki ga je oskrboval že od začetka jeseni. Če je ustrelil vrano ali srako, jo je zanesel tja in jo rahlo zagrebel. Prav tako je nesel tja drobovino vsake kokoši, ki jo je zaklala žena. Marsikateri muc, ki je na svojo roko lovil perjad ali zajce po lovišču, je tam našel svoj večni mir. Tudi lisice so se kmalu privadile. Čim več so na mrhovišču dobile za pod zob, tem manj so podavile v lovišču. Jernejc je čakal le še na čas, ko bo zrel njihov kožuh.

Zapadel je nov sneg in na nebu se je smejala polna luna. Jernejc je stopil toplo oblečen iz hiše. Objel ga je mrzel zrak in pod nogami mu je škripal sneg. Namenil se je proti mrhovišču. Zvezde so migljale, kakor da jih stresa hud mraz in luna je z mrzlimi žarki osvetljevala spečo pokrajino. Jernejc se je povzpел po lestvi na prežo. Skoraj oznožil se je, tako debelo je bil oblečen. Na preži si je uredil sedež, si s kožuhom odel noge, pripravil puško in čakal. Dolgouhec, ki se je bil po spluženi preseki podal k njivi z ohrovtom, je že od daleč zaslišal lovčeve korake in skočil v gozd. Dolgo je sedel tamkaj in ko se je prepričal, da mu ne preti nevarnost, je zopet priskakljal na spluženo stezo in šel na pašo.

Minila je dobra ura, ko je tanko Jernejčevo uho zaznalo komaj slišno cepetanje po snegu. Čuvaj je postal pozornejši. A je nato vse utihnilo. Kmalu pa je opazil temno črto, ki se je vlekla ob robu gozda. Bila je lisica. Preden lisica pride na mrhovišče, navadno naredi primeren krog okrog preže in se prepriča, če je varno. Toda ta lisica tega ni storila; podala se je naravnost proti vabi. Gotovo si je že velikokrat tukaj napolnila želodec, zato je bila tako neoprezna.

Jernejc je začutil toploto pri srcu. Pozabil je na mraz, ki ga je oblegal od vseh strani in mu silil pod obleko. Neslišno je pritegnil kopito k rami in čakal. Lisica se je počasi približevala mrhovišču. Lepa je bila, njen sivo rjav kožuh se je kar svetil v mesečini. Ko je stopila k mrhovišču, je za hip postala in pri-

sluhnila, šele potem je sklonila glavo k mrhovini. Tedaj je zagrmelo. Jernejc je z dobrim strelom obrnil lisico. Počakal je še nekaj časa, če bi bilo treba zadetek popraviti.

Toda lisica je samo trznila in z odprtih gobčkom obležala nepremično. Jernejc je počasi zlezal s preže, stopil k lisici, si jo privezal na nahrbtnik in se napotil proti domu. Čez dva dni, na Silvestrovo je lovska družina priredila zaključni lov. Tudi tokrat je povabila goste iz hribovskih krajev, kjer ni bilo fazanov in tudi ne toliko zajcev. Radi so se odzvali vabilu in nekateri so prišli že na predvečer v hišo lovske družine. Tam so se zbrali tudi domači lovci. Najmlajši gost je opazil lisičji kožuh, ki ga je bil čuvaj Jernejc vzel zvitorepki.

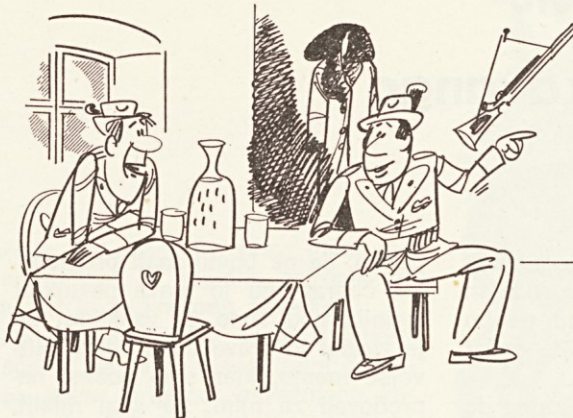
Gost je občudoval izredno lep kožuh in rekel, da so tudi pri njih lepe lisice, a s tako lepim kožuhom zvitorepke še ni videl. Jernejc je opazil tovariševo veliko zanimanje za lisice, zato ga je povabil: »Če radi zmrzujete, pojdite kar zdajle z menoj na visoko prežo. Tam imam mrhovišče, gotovo bova videla kakšno.«

Lovski gost Peter je v zvezi s povabilom takoj podražil rojaka: »Franc, če prineseš lisico, za tri štefane dam. Staviš?« Franc se je nekoliko obotavljal, bi stavo sprejel ali ne. Ko mu je Jernejc skrivoma pomežiknil, je prikimal: »Ve-lja!« In segla sta si v roke.

Debelo oblečena sta se napotila k mrhovišču. Ko sta prišla do preže, je Jernejc gostu naročil, naj izpod sedeža potegne vrečo iz debelega, toplega blaga ter vanjo potisne kar obute noge, da ga ne bo zeblo v prste in podplate.

»Jaz pojdem še pol kilometra naprej na drugo prežo. Ko se bova oba dodobra ohladila, pridem po vas,« je naročil Jernejc, voščil dober pogled in ravni cevi ter odšel. Franc je storil, kakor mu je naročil Jernejc. Popolnoma se je umiril in pozorno gledal na jaso v mesečini.

Tudi Jernejc je bil kmalu na svojem mestu. Toda pri preži, na katero se je povzpel, ni bilo mrhovišča z vabo. Čuvaj je mirno čakal četrto uro, nato je iz žepa potegnil zajčje večalo in iz njega iztisnil milo večanje, kakor da zajca grabi za vrat lisica. Potem je bilo deset minut

vse tiho. Ko Jernejc zaveka ponovno, se v daljavi na belini pojavi zajec. Bil je Dolgouhec. Radovednost ga je prignala. Prišel je pogledat, kdo njegovih vrstnikov tako milo joče. Da, tudi zajca privabi zajčji vek, ne le lisico, ki pride na klic s povsem drugačnim namenom: rada bi pomagala pri pojedini. V drugi polovici januarja in v februarju, ko se lisice pariyo, pa lisjak ob zajčjem veku mislil bolj na brhko lisico kakor na pečenko. Dolgouhec je priskakljal prav pod mrežo, postavil možica in prisluškovač. Nič. Vsenaokoli tišina. Potem je začel pobirati senene bilke, ki so padle Jernejcu iz vreče, ko je tlačil noge vanjo, da ga ne bi prehitro začelo zebsti. Še je Dolgouhec mlel senene bilke, ko Jernejc zapazi lisico. Prihajala je prihujeno po Dolgouhčevem sledu. Dobro je vedela, da je to sveže zajčji sled, kar naj bi pomenilo, da »pečenka« ni daleč. Dolgouhec je ni začutil niti slišal, ker je rahla sapa vlekla od njega proti njej. Tedaj je padel strel s preže, na kateri je čakal gost Franc. Dolgouhec se je zdrznil in prisluhnil. Ko se je uveril, da ni nevarnosti, je nadaljeval s polnjenjem svojega želodčka. Tudi lisica se je ob strelu zdrznila, se prilepila k tlorju, a Dolgouhca ni spustila iz oči. Jernejc je bil kakor na trnju; če zajec odskoči proti lisici, bo takoj njen plen, lisica je pa predaleč, da bi sprožil nanjo. Zopet je prevladal nočni mir in lisica se je zopet začela plaziti proti zajcu. Jernejc je nestrpno čakal, da bi mu prišla vsaj še deset, petnajst korakov bliže. Kopito je imel ob licu, toda minute nestrpnega čakanja so bile dolge kot ure. Lisica se je približevala komaj zaznavno. Dolgou-

hec je postal nemiren, nekaj je zastulil. Jernejc ni več zdržal, vžgal je. Dolgouhec jo je z velikimi urnimi skoki ubral naravnost v gozd, lisica pa se je zavrtela v krogu in padla. Jernejc je hitro zlezal s preže in hitel k lisici, ki je otepala z nogami in repom. Še enkrat je dvignil puško k licu in jo z drugim strelom umiril. Že večkrat se je namreč prepričal, da drži lovski rek: »Lisico streljaj, dokler miga!« Dolgouhec pa je šele v gozdu dognal, da grom ni bil namenjen njemu.

»No, pa je Franc dobil stavo, lisica je tu,« si je mislil Jernejc, »če je on morda zadel v prazno.« Pobra- l je lisico in krenil proti mrhovišču. Že od daleč je zagledal Franca, ki mu je hitel naproti, in že od daleč sta drug drugega pozdravljala vsak s svojo lisico v roki. Ko sta prišla skupaj, je bilo čestitk k lovskemu blagru še in še.

Veselo sta se vračala k lovski hiši in Franc je pripovedoval, kako mu je lisica »nagajala«, preden je mogel izprazniti cev. Lisici sta odložila pred lovsko hišo. Prvi je vstopil lovski gost Franc.

»No, kje imaš lisico?« ga je Peter takoj ogovoril. »Žal mi je, da nisem stavil za pet štefanov!«

»Meni tudi!« je odvrnil Franc.

»Kaj, kako, si jo mar res ustrelil?« je vprašal Lojz.

Vtem je vstopil Jernejc z liscama v rokah.

»Ni mi toliko za to, da sem dobil stavo. Vesel sem, ker sem ustrelil prvo lisico v življenju. Čakanje ob mesečini, čeprav sem skoraj ozebel, je bilo posebno doživetje, ki ga ne bom nikoli pozabil,« je povedal Franc in se hvaležno ozrl na lovskega čuvaja Jernejca.

Po lovskem svetu

Močvirje Okavango

(Nadaljevanje)

Gustav Ozmec

Zajtrk je bil ob 7. uri. Dirk je medtem sporočil, da je vse v redu in za vse poskrbljeno, odhod pa bo ob 8. uri. Zdaj se bo šele začel pravi safari.

Ko zapuščamo taborišče, čutim, da je sonce že močno. Slečem pulover. Mika me, da bi snel tudi klobuk, ki mi postaja pretežak, a se zavem, da tega ne smem storiti, ker se v teh krajih s soncem ni šaliti. Zadostuje le nekaj minut pa te že lahko vrže sončarica, če se brez pokrivala izpostavljaš sončnim žarkom. S seboj imam dva karabina 8×68 S in težjega .458, dvogled, lovski nož in 15 nabojev za eno ter prav toliko za drugo puško. Šofer je Graham. Na landroverju smo: Dirk, Jonny, John, Keny in jaz. Stojimo oziroma klečimo, da se izogibamo vejam, saj vozimo skozi goščavo bodikavih dreves. Nismo pa se mogli popolnoma izogniti vedno bolj neprijetnim pikom muh tse-tse, ki so nas zbadale kakor s šivanko po vseh odkritih delih telesa in celo skozi srajco.

Po razmeroma dolgi vožnji, na kateri smo videli impale, zebre, žirafe, in so nas vztrajno napadale muhe, smo se približali večji močvirni površini. Tu smo iskali sledove jelenje antilope (*Kobus defassa*). To je antilopa s prekrasnimi rogovi, zavitimi navzven in živi samo v močvirjih Angole, Botswane, Namibije in Rodezije.

Komaj smo zlezli iz landroverja, že smo bili do pasu v močvirju in tako nadaljevali pot. Že po nekaj korakih mi je zelo žal, da sem vzel s seboj vso to prtljago. Dvogled dam Jonnyju, lovski nož Kenyju, 15 nabojev .458 izročim Johnu. Sam obdržim samo karabin 8×68 S, a še tega sem čez čas dal Jonnyju, kajti pot skozi močvirje je bila zelo naporna in izredno dolga.

Voda nam je ves čas segala do pasu in še čez. Na mojo srečo je bil na čelu kolone Jonny, ki je bil nizke postave. Tako sem bil pre-

pričan, da ne bomo zašli pregloboko, čeprav mu je glava nekajkrat izginila pod vodo. A vsakikrat se je znašel in pravočasno odkril plitvejšo mesto, kjer smo počasi napredovali za njim. Že sem mislil, da bo ves naš napor zaman, ko sem opazil, da se je Jonny zaustavil in počepnil. Čez hip je dal znak, naj mu previdno sledimo. Že po nekaj korakih smo opazili na močvirni jasi kakih 100 m oddaljen trop jelenjih antilop. Dirk mi s prstom pokaže samca, drugega z desne. Ustrelim. Antilopa nakaže strel in mi izgine z vida. Približamo se nastrelu. Krvni sled je svetlo rdeč. »Nizek strel,« rečem, potem pa iščemo po sledu. Pot nas vodi do drugega močvirja. Takrat pa Dirk odloči, da se vrnemo. Ne morem prav razumeti, zakaj, toda nisem hotel izpraševati, temveč sem mu molče sledil. Vedel sem namreč, da Dirk, kakor vsi afriški lovci, ne mara veliko besed na lovu. Ti lovci vedo iz izkušenj, da se človeški glas sliši zelo daleč in da se ga

afriška divjad bolj boji kakor šumov in vonjav.

Šele ko pridemo do landroverja, mi Dirk pojasni, da bomo močvirje obšli in da se bomo vrnili proti večeru. Slečemo se in pol ure počakamo, da se nam posuši obleka, nakar krenemo z landroverjem po kotanjastem svetu in skozi trnovo grmovje, kar vse nas je sililo k ne navadno gibčni telovadbi, če smo hoteli ostati celi. Hipoma da Keny znak, naj se ustavimo. Pregleduje sled. Jaz ne vidim ničesar. Dirk mi da znak, naj pripravim »big gun«. Mislim je puško kalibra .458. Previdno se odplazimo po sledu divjadi. Slutil sem, da bo nekaj velikega, težkega. Keny me pritisne k tlom. Kot kuščarji lezemo naprej. Spredaj vidim, kako Jonny in Dirk pred seboj čistita prostor, odstranjujeta vejice, trave. Splazim se k njima in opazim štiri zelo velike elande (*Taurotragus oryx*), ki se pasoč počasi odmikajo. Jonny nam da znak, naj se umaknemo. Ko smo že v kritju, začnemo z obkrožanjem antilop. Končno nam to uspe. Pripravim se na strel. Dirk me opozori, naj streljam na prvega samca, ki je izjemen primerek. Ustrelim, eland pa bliskovito plane v dir in medtem nekajkrat menja smer, nakar izgine v bujni podrasti. Malo zbegano pogledam Dirka, a njegov pogled mi pove vse. Ponudi mi cigareto, a jo odklonim; pred tremi tedni sem prenehal kaditi, zato z muko vztrajam. Le z veliko težavo sem se premagal, da nisem segel po cigareti. Gremo na nastrel in počasi po krvnem sledu. Elanda najdemo le kakih 60 korakov od nastrela. Velik je kot konj. Rogovi kakih 60 cm visoki in kot sveder zaviti. Lepi so! Tedaj sem jih prvič videl, zato nisem imel prave predstave, ko mi je Dirk zatrjeval, da take trofeje še ni videl. Šele na povratku v Gaborone sem zvedel, da sem uplenil prvaka Botswane.

Potem, ko smo opravili običajne ceremonije s stiskanjem rok in čestitanjem, in potem, ko sta Jonny

Jelenja antilopa (*Kobus defassa*)

Eland (*Taurotragus oryx*)

in Keny odprla trebuh elandu in zavarovala plen, smo krenili proti avtomobilu. Ampak ta nam je tudi že prihajal naproti. Nisem mogel razumeti, kako je šofer mogel ugotoviti pravo smer. Pojasnil mi je Dirk: s prstom je pokazal jato jastrebov, ki so krožili nad mestom odstrela in se že spuščali na drobovino. Jastrebi so bili torej kažipot Grahamu.

Z landroverjem smo se potem vrnili do plena. Vzeli smo trofejo, kožo in nekaj najboljših kosov mesa, drugo pa pustili mrhovinarjem, ki so že v jatah čakali na pojedino. Na povratku opazimo čredo zeber. Dirk me opozori na lepega žrebca in pravi, da je primeren za odstrel. Sama zapustiva landrover in kmalu se približava v ugoden položaj za strel. Pomerim v vrat in zebra se zruši v ognju. Tudi zebro izkožimo in nadaljujemo pot.

Prispeli smo do močvirja, kjer sem zjutraj zastrelil jelenjo antilopo, in na moje veliko razočaranje ugotovili, da jo je medtem ugrabil krokodil in odvedel kdove kam v globine močvirja. Mislim sem že, da je treba to redko trofejo odpisati, ko mi jo čez nekaj dni prinese Keny, očiščeno in oglodano do beline kosti. Keny mi je povedal, da jo je pač šel iskati; dobro pač pozna navade krokodilov, da plen odvedejo stran od obrežja v globlje vode. S čolnom jo je iskal, v rečnem ro-

kavu, in našel ne prav daleč od kraja, kjer je poginila oziroma od koder jo je krokodil odvedel.

Ko smo se zvečer vrnili v taborišče, si na svetu nisem želel drugega kakor prijetno, osvežujočo kopalnico. Preskrbel mi jo je Driver, ki me je iz kangle polival z vodo. Joj, kako se mi je prileglo! Šele po tem »kopanju« sem ugotovil, kako strašno so me opikali komarji, muhe in pijavke. Neznansko me je srbela koža, drugače pa je bilo vse v najlepšem redu.

Medtem se je vrnil tudi Pavel s svojo skupino. Tudi on je bil deležen obilnega lovskega blagra. Uplenil je malo trstikarsko antilopo (*Redunica arundinum*), čirsko antilopo (*Tragelaphus scriptus*) in rdečo svinjo (*Potamochoerus porcus*), ki živi v močvirjih in ob rekah južne in vzhodne Afrike. Težka je kakih 70 kg, rdečkasto sivo rjave barve, s čopom na uhljih in na koncu repa, ki ga drži visoko, kadar beži, in tako izgleda kakor kladivo. Navadno se vidi le ta »bat«, kadar teče skozi visoko podrast. Čekani so še kar močni, saj dosežejo 25 cm dolžine.

V tropskem pasu se noč spusti iznenada. Ob 18.20 zaide sonce in takoj se znoči. Nakar se je treba bolje obleči, ker se z nočjo precej shladi. Zvečer smo kmalu zaslišali glasove povodnih konj prav blizu nas. Vzeli smo baterije in odhiteli na obrežje reke. Glej, kar osem parov ušes in nozdrvi molli iz vode! Komaj 15 m od nas. Poskušali smo jih zadeti z grudami strjene ilovice. Sem in tja nam je to tudi uspelo, dokler se bobneč niso oddaljili od nas — nadlegovalcev.

Potem je preteklo še nekaj dni brez velikih pretresov. Hodili smo na lov, bredli po močvirjih, se plazili skozi trnje v savani in imeli tudi nekaj lovskega blagra. A kaj posebnega se ni pripetilo, dokler nisimo nekega dne naleteli na sledove večje črede slonov. Imel sem dovoljenje tudi za odstrel slona, zato smo pričeli takoj z zasledo-

Trstikarska antilopa (*Redunica arundinum*)

vanjem. Naleteli smo na slonje iztrebke. Jonny jih pozorno ogleduje, vtika prst vanje in mojstrsko ugotovi, da so sloni šli tod dobro uro pred nami. Treba je bilo pohiteti. Dobesedno smo stekli po sledih. Vse to je bilo bolj podobno divjemu teku čez drn in strn, kakor pa lovu. Ko sem že mislil, da ne bom več vzdržal takega tempa, se je Jonny hipoma ustavil in sklonil. Z Dirkom sva se mu previdno približala in že sem zagledal slone dobrih 100 m stran. Slonice so vznemirjeno dvigale rilce. Kaže, da so nas dobile v nos. Jonny in Dirk dasta znak za hiter umik. Tedaj zaslišim divje, grozeče trobljenje in vsi skupaj »junaško« tečemo kot za stavo. Nobene utrujenosti nisem več čutil in mislim sem le na to, da ne zgubim z vida vsaj enega izmed črnih spremljevalcev, da se ne bi v tej zmešnjavi podrast izgubil. Srce mi je divje razbijalo, sapa mi je pohajala. Mislim sem, da tečem že ure in ure, ko se končno le ustavimo. Pogledam na uro in ugotovim, da je preteklo komaj 15 minut.

Dirk mi pojasni, da je v tem tropu vse preveč samic in nobenega zrelega samca. Zato je bolje, če jih pustimo pri miru, ker so taka krdeča še posebno nevarna. Zvečer pri ognju je Dirk pripovedoval, da je slon izjemno lahko zelo nevarna žival, veliko bolj kakor hijene, ki so, po njegovem mnenju, druge pri vrhu lestvice.

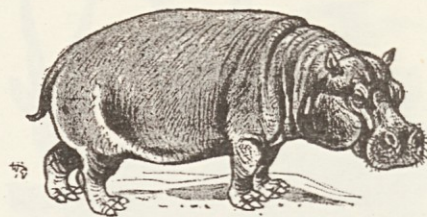
Rdeča svinja (*Potamochoerus porcus*)

Čez nekaj dni smo naleteli na veliko čredo kaferskih bivolov (*Synecerus caffer*). Veter je bil ugoden, zato začnemo z zalozovanjem. Ko se približamo na primerno strelno razdaljo, mi Dirk pokaže bika z odlomljenim rogom. Nanj naj streljam. Bivol je bil oddaljen le kakih 40 korakov, pri nizkem drevesu. Živali, bilo jih je nad sto, so že vznemirjeno dvigale glavo. Fantastičen prizor! Toda mudi se! Še enkrat pomerim in ustrelim... Tedaj pa zaropčejo parklji, da bobnijo tla, dvigne se oblak prahu, ki prekrije vse prizorišče. Ničesar ne vidim, samo slišim, kako se čreda dirjajoč oddaljuje.

Ko se je prah polegel, smo šli na nastrel. Tam nismo ničesar našli. A po nekaj metrih kri! Dirk dvigne prst, kar pomeni, da je v redu. Sledimo naprej. Kmalu me Dirk pošlje

na rep. Ne vem, zakaj, a ubogam. Počasi se prebijemo skozi visoko travo, v kateri se dobesedno utapljam. Hipoma se mi zazdi, da za mojim hrbtom nekaj topota. Ozrem se in vidim ranjenega bivola, ki z nizko sklonjeno glavo drvi v napad na nas. Dvignem puško, streljam in še repetiram. Bivol pa se ne ustavi, temveč drvi naprej — na mene. Toda siguren sem, da sem zadel! Hkrati pa se zavedam, da imam samo še en naboj v puški. Nekaj mi pravi: Počakaj in užgi iz neposredne bližine! Bivol je že na kakih 10 m in tedaj pomerim. Ustrelim, ko je bila ogromna žival le še kake štiri metre od mene. Bivol se zruši kot gora tik zraven mene. Zlomil sem mu hrbtenico. Pogledal me je z onemoglim sovraštvom v krvavih očeh. Na obrazu začutim mokroto. Mislim, da je to znoj, šele ko se z roko obrišem, opazim, da je krvava. Obrizgala me je bivolova kri.

Pozneje sem zvedel, da je poskušal streljati tudi Dirk, da bi mi pomagal, pa mu je v odločilnem trenutku odpovedal sprožilec. Puško je zato

Veliki povodni konj (*Hippopotamus amphibius*)

potem enostavno vrgel v rečni rokav. Za afriškega poklicnega lovca puška namreč nič ni vredna, če enkrat samkrat odpove. No, pred povratkom domov sem mu podaril svojo.

Zvečer ob tabornem ognju se seveda nismo pogovarjali o ničemer drugem kakor o bivoli. Zvedel sem, da se bivol rad pritaji, če je ranjen, in napade, ko greš že mimo njega. A da bi se kar takole pritajil v travi, tega Dirk ni pričakoval. Zato se mi je na moč opravičeval, ker me je poslal na rep naše skupine. Toda jaz sem mu bil po razburljivem dogodku samo hvaležen, saj mi je s tem omogočil nepozabno, enkratno doživetje. Slišal sem veliko dogodivščin z lova na bivole. Ure so naglo tekle, dokler nas bobnenje povodnih konj ni spomnilo, da smo trudni in zaspani. Zavili smo se v mreže proti komarjem in legli k počitku.

(Konec v naslednji številki)

Srečanje z mlakaricami na švedskem v stockholmskem parku

Foto P. Adamič

Lovska organizacija

Kako delujemo na področju LO in DS

Izhodišča za dejavnost pri ljudski obrambi (LO) in družbeni samozaščiti (DS), objavljena v Lovcu št. 10, letnik 1976/77, so bila velik pripomoček za uspešnejše delovanje na tem področju vsem lovskim družinam. Tako je lahko vsaka LD napravila svoj program dela.

Kaj smo do sedaj napravili na celjskem območju v okviru ZLD? Pri vseh LD so ustanovljene komisije za LO in DS. Začeli smo izdelovati obrambne načrte lovskih družin (LD). Komisija pri ZLD je izdelala osnutek obrambnega načrta, ki ga je vsaka LD prilagodila svojim razmeram. Priredili smo seminar za vse predsednike komisij za LO in DS pri lovskih družinah, kar je bil velik pripomoček za izdelavo obrambnih načrtov. V letu 1979 so člani komisije za LO in DS pri ZLD pregledali te načrte in jih pomagali dopolniti. Člani komisije so pomagali tudi pri izdelavi programov dela za LO in DS, predvsem za akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« (NNNP), v katero so se vse LD vključile zelo prizadevno. Dejavnost smo bili v glavnem v naslednjem:

- LD so se povezale s krajevnimi skupnostmi (KS) in se vključile predvsem v NNNP;
- nekatere LD so priredile svoj obrambni dan (predavanje o LO in DS, življenje v naravi, streljanje, pregled opreme in orožja);
- vse LD so organizirale strelska tekmovanja v okviru LD ali meddružinska tekmovanja;
- nekatere LD so pregledale lovišča z vidika LO in varstva narave, ali pa tu-

di očistile onesnažene predele lovišča;

- z ugotovitvami na terenu so LD dopolnile obrambne načrte (evidentirale obrambne objekte, jame, vodne izvire, steze itd.);
- nekatere LD so izvedle skupne akcije, npr. popravila poti, stez, koč, lovskih naprav in strelišč;
- v nekaj primerih so LD uredile partizanska grobišča;
- v večini LD so naročili po nekaj izvodov revije »Naša obramba«;
- v vseh LD si prizadevajo, da bi vsak član imel stalno na zalogi določeno število nabojev ter dobro zimsko opremo;
- nekatere LD so izdelale topografske karte svojega lovišča;
- povečalo se je sodelovanje z občinskimi štabi teritorialne obrambe (OŠ TO), z mladino in šolami;
- povečalo se je meddružinsko sodelovanje (skupne delovne akcije, skupni sestanki, skupni lovi, strelska tekmovanja);
- s krajevnimi skupnostmi (KS) so člani LD sodelovali kot pripadniki enot teritorialne obrambe (TO), narodne zaščite (NZ) ali civilne zaščite (CZ).

Iz poročil posameznih LD lahko zaključimo predvsem tole:

- Do izraza je prišla predvsem pestrost in raznolikost akcij, domiselnost in iznajdljivost.
- Povečane so povezanost s KS, odprtost lovskih družin in meddružinsko sodelovanje.
- Lovske družine kot obožene organizacije lahko veliko prispevajo pri SLO in DS, če bodo pri svojem delovanju vedno tako prizadevne. Razveseljivo je, da vedno več članov LD deluje v odborih za LO in DS pri KS.
- Velik poudarek dajejo LD tudi odnosu do imovine, s katero razpolagajo in gospodarijo, odnosu do okolja in varstvu narave, ravnanju z orožjem in varovanju orožja ter opreme, pravilnemu odnosu do lovskega turizma, vzgoji mlajših članov, spoštovanju zakonitosti, odnosu do kmečkega prebivalstva, javnosti dela in odnosu do spomenikov NOB.

Z dosedanjim delovanjem pri LO in DS smo lahko zadovoljni. Podružbljanje priprav na

SLO je doseglo velik napredek tudi v lovskih organizacijah. To mora biti nenehna skrb vsakega člana lovske organizacije.

Stane Klemenčič,
predsednik komisije za LO
in DS pri ZLD Celje

Nov lovski prapor

Lovska družina Horjul je v nedeljo, 14. oktobra 1979, ob 33-letnici svojega obstoja, razvila lovski prapor pred svojo lovsko kočjo v Pečovju. Nizki deževni oblaki so se razgrnili in sonce je posijalo na prizorišče slovesnosti. Začetek je ob napovedanem času naznanil lovski rog, nakar je blagajnik LD Janez Jerina, ki je sicer tekoče povezoval celotni program, pozdravil goste: generala, narodnega heroja in častnega predsednika LD Horjul Rudolfa Hribernika — Svaruna; predsednika Izvršnega sveta občinske skupščine Ljubljana Vič-Rudnik Franceta Martinca; predsednika Krajevne skupnosti (KS) Horjul Štefana Vrhovca; predstavnika Lovske zveze Slovenije in urednika glasila Lovca Franceta Cvenkla; predstav-

Razvitje prapora LD Horjul: predsednik LD Ivan Končan izroča prapor praporščaku Jožetu Grdadolniku ml.; prvi z leve Janez Jerina, ki je vodil program Foto D. Lovrenčič

Zemljevid lovišča Lovske družine Horjul visi v koči te LD v Pečovju

Foto D. L.

nika ZLD Ljubljana Marjana Tavčarja; predstavnike lovskih družin in društev ter družbenopolitičnih in delovnih organizacij z območja KS Horjul.

»Danes smo se zbrali na tem mestu pri lovski koči v lepi jesenski naravi sredi Dolomitov, da razvijemo prapor LD Horjul, ki naj bo v čast in ponos lovski družini, ki svobodno deluje v socialistični samoupravni ureditvi,« je začel svoj govor predsednik LD Horjul Ivan Končan. »LD Horjul je bila ustanovljena jeseni leta 1946 v gostilni 'Pri Nacetu' na Vrhniki. Na sestanku je bilo navzočih 8 ustanovnih članov horjulske lovske družine, izmed katerih je danes samo še eden med nami, to je Karel Pišek.« Lovišče meri 3010 ha, LD pa ima svoj sedež v Horjulu, je nadalje poročal predsednik. Divjad na tem območju, ki je sedaj lovišče LD Horjul, je bila med vojno, ko je tudi ta kraj zasedel italijanski okupator, močno razredčena. Posebno srnjad, ki pa se je pozneje tako razmnožila, da mora LD iz leta v leto povečevati odstrel.

V povojnih letih je bil poljski zajec glavna divjad, zadnja leta pa je te divjadi ved-

no manj. Poljska jerebica je popolnoma izginila, ker se je kmetijstvo tako preusmerilo, da ta poljska kura nima več življenjskih možnosti. Na Ključu živetari še nekaj divjih petelinov, ki pa, kakor kaže, tudi nimajo bodočnosti. Gozdovi nad Proscjo, Malo vodo in okoli Žažarja so stalno bivališča divjih prašičev. Povzročajo tudi nekaj škode na poljskih kulturah, a lovska družina redno plačuje odškodnino. Pred 10 leti so začeli redno vnašati fazane v lovišče, ki so lov zelo popestrili, popestrili pa tudi udejstvovanje lovcev.

Za izboljšanje življenjskih možnosti pernati kakor tudi dlakasti divjadi so vzeli v zakup 4 ha zemljišča, ki so ga lovski družini odstopile Ljubljanske mlekarne. Na tem zemljišču LD prideluje žito za fazane in divje prašiče. Po sprejetem načrtu bo LD Horjul v letu 1980 naselila tudi race mlakarice.

Članstvo zadnja leta hitro narašča; LD šteje že 52 članov, med njimi 15 pripravnikov.

V zadnjih letih je LD zgradila strelišče na umetne golobe in strelišče za streljanje z risanicami. To drugo strelišče uporabljajo tudi za tekmova-

na z ZRVS Horjul, z učenci višjih razredov osemletke in drugimi.

Horjulski lovci so — kakor tudi člani drugih lovskih družin — vedno bolj opremljeni z orožjem, saj ima vsak poprečno po tri različne puške; tudi to marsikaj pomeni za SLO. Ni organizirane skupine občanov na območju KS, ki bi se lahko učinkoviteje znašla na terenu pri nalogah SLO.

To lovsko družino obvezuje, da se še bolj usposobi in razširi sodelovanje z organizacijami, društvi in OZD v Krajevni skupnosti, čeprav je bilo že doslej njeno delo uspešno. O tem pričajo številna priznanja in pokali LD Horjul.

Prapor, na katerem je poleg znaka slovenskih lovcev vtkana slika lepega srnjaka, je razvil ob slavnostnih streljih iz lovskih pušk predsednik LD Ivan Končan.

Spominske trakove za prapor so prispevale: Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik, Lovska zveza Slovenije, ZLD Ljubljana, Krajevna skupnost Horjul, TOZD Lovca Ljubljana in lovske družine Dobrova, Polhov Gradec in Šentjošt. Trakove so pripeli na prapor zastopniki navede-

nih organizacij in Lovski družini Horjul čestitali.

Drog prapora je okovan s 75 zebličji, ki so jih plačali člani LD Horjul in 23 nelovcev. V sklopu te slovesnosti so tudi izročili izredno lično izdelane plakete zaslužnim članom Lovske družine Horjul. Prejeli so jih: Jože Grdadolnik — zlato plaketo; Matija Dolinar in Janez Pišek — srebrno; Stanko Petrič, Jože Sedej in Zveza rezervnih vojaških starešin Horjul — bronasto.

Za uspešno vključevanje v dejavnost LD so prejeli diplome nekateri mladi člani, med njimi tudi edina članica Jana Končan.

V program je bil vključen tudi kulturni del, ki je bil zaradi vedre vsebine in dobrega izvajanja udeležencem izredno všeč. Glavno besedo je imela Marta Praprotnik.

LD Horjul je razvitje svojega prapora počastila tudi z izdajo svoje značke, z likom srnjaka na njej, v nakladi 1000. Avtor likovne upodobitve je član LD Franc Nagode, ki je značko tudi izdelal.

J. G. — J. P.

Odlikovani za pomoč pri gradnji obore za kozoroge

Poročali smo že, da so pri gradnji 12 ha velike obore v Podljudelju, namenjeni za zdravljenje kozorogov (okuženi z gamsjo garjavostjo), brezplačno priskočili na pomoč — poleg lovcev, gozdarjev in planincev — tudi pripadniki Jugoslovanske ljudske armade (JLA) iz Kranja, ki so se izkazali zelo požrtvovalno.

Brez njihove hitre in učinkovite pomoči velika obora ne bi bila dograjena v roku, to je pred zimo, ki v gorah večkrat nastopi zelo hitro. Nedomno je torej tudi zasluga vojakov iz Kranja, da se je zdravstveno stanje kozorogov zelo popravilo.

Skupščina Lovske zveze Slovenije, najvišji organ celotne slovenske lovske organizacije, je svoje veliko zadovoljstvo in hvaležnost planinski enoti kranjske garnizije izrazila na svoji 9. seji, 10. novembra 1979, s podelitvijo najvišjega slovenskega

lovskega odlikovanja — reda za lovske zasluge I. stopnje. Tudi Skupnost OZD za varstvo in gojitev divjadi, lovstvo in ribištvo Slovenije, katere član je med drugimi tudi Zavod za gojitev divjadi Kozorog, je izrazila svojo hvaležnost tej vojaški enoti s podelitvijo visokega priznanja — zlate plakete.

Odlikovanje in priznanje so vojakom izročili na manjši slovesnosti, 20. 12. 1979, v vojašnici »Stane Žagar« v Kranju predstavniki Lovske zveze Slovenije, Skupnosti OZD za varstvo in gojitev divjadi, lovstvo in ribištvo Slovenije ter Zavoda za gojitev divjadi Kozorog. Odlikovanje, ki ga je izročil podpredsednik izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije Ivan Cvar, je prevzel polkovnik Momčilo Marjanac, komandant planinske enote. Prav takó plaketo, ki jo je izročil sekretar imenovane skupnosti Ivan Nečemar.

To je prvo odlikovanje, ki ga je Lovska zveza Slovenije podelila JLA. Polkovnik Momčilo Marjanac se je zahvalil za odlikovanje in priznanje, obenem pa poudaril, da je JLA vedno pripravljena pomagati. S tem dokazuje, kako tesne so vezi med armado in ljudstvom, kar je garancija za našo nadaljnjo graditev samoupravne socialistične Jugoslavije.

B. L.

in pozvala vse lovske organizacije — lovske družine in področne zveze — naj po svojih močeh prispevajo v sklad za kozoroge. Poziv zlasti velja lovskim družinam in zvezam, ki doslej še niso prispevale v ta sklad.

Denarna sredstva nakazujte na: Zavod Kozorog, sklad Toneta Prestorja, 61240 Kamnik, št. žiro rač.: 50140-601-32-543.

Prav tako naj lovske družine pohitijo s prodajo značk »Ohranimo kozoroge!« Vsakdo, ki prispeva 20 din, dobi to značko. Skupščina LZS se obrača še posebej do vseh lovcev, naj z nakupom značke podpro to akcijo.

Zbrane prispevke za značke lovske družine odvajajo po navodilu, ki so ga prejele, svojim področnim zvezam.

Prvi seznam darovalcev v SKLAD TONETA PRESTORJA je objavljen v Lovcu, št. 9/79.

Drugi seznam darovalcev je objavljen v Lovcu, št. 11/79.

V tej številki objavljamo tretji seznam, za čas od 1. 10. 1979 do 25. 12. 1979.

Stanje 1. 10. 1979 din 190 390

82. Franc Peternelj, Hotavlje	1 000
83. LD Planota	1 000

Odlikovanje — red za lovske zasluge I. stopnje — za planinsko enoto v Kranju je prevzel njen komandant Momčilo Marjanac, iz rok Ivana Cvara, podpredsednika izvrš. odb. LZS

84. LD Nomenj-Gorjuše	3 000	93. LD Oljka, Šmartno ob Paki	1 000
85. LD Mozirje	1 000	94. Ančka Debevc, Jesenice	500
86. LD Cerklje ob Krki	500	95. LD Jezero, Komen	1 000
87. LD Novo mesto	600	96. LD Braslovče	500
88. LD Škofja Loka	2 000	97. LD Negova, Sp. Ivanjci	1 000
89. LD Zabukovje	500	98. LD Gorenja vas	2 000
90. LD Vitanje	1 000	99. LD Nanos, Vipava	1 500
91. LD Rakovnik	500		
92. LD Dobrnič	430		

Zlato plaketo Skupnosti OZD za varstvo in gojitev divjadi, lovstvo in ribištvo Slovenije je izročil njen sekretar Ivan Nečemar Foto F. Perdan

Ohranimo kozoroge na Begunjščici!

V novembrskem Lovcu 1979 smo poročali, da so pri gradnji 12 ha velike obore prvotno planirani stroški (samo za material — mrežo, les ipd.) narasli od 500.000 din na 800.000 din, ne da bi bilo v ta znesek vračunano delo, ki je bilo v glavnem udarniško, brezplačno.

Med izdatki in dohodki, v katerih so upoštevani že tudi dohodki po seznamu v tej številki, je še vedno zelo velika negativna razlika — ca. 440.000 din, ki je v glavnem na plečih Zavoda za gojitev divjadi Kozorog.

Zadevo je obravnavala tudi skupščina Lovske zveze Slovenije, 10. novembra 1979,

100. LD Jurklošter	1 000	130. Zveza lovskih družin Ljubljana	3 000
101. LD Šentjanž	280	131. LD Bresnica, Podgorci	470
102. LD Podsreda	2 000	132. LD Poljane	2 000
103. LD Padež, Novo mesto	600	133. LD Tržič	1 000
104. LD Dobova, Brežice	500	134. LD Bukovje, Dravograd	1 000
105. Skupščina občine Kamnik	55 000	135. LD Gradišče, Košana	3 000
106. LD Fajti hrib	2 000	136. LD Hrenovice, Hruševje	1 000
107. Franc Bittner, Postojna	500		
108. Skupščina mesta Ljubljane	10 000		
109. LD Loka pri Žusmu	1 000		
110. LD Bistrica ob Sotli	1 000		
111. Franc Muzek, Ptuj	1 000		
112. LD Trbovlje	1 000		
113. LD Jošt, Kranj	1 000		
114. LD Gornji grad	2 000		
115. LD Boštanj	1 000		
116. LD Tabor, Sežana	2 000		
117. LD Krško	1 000		
118. LD Smrekovec, Šoštanj	2 000		
119. LD Bukovje	500		
120. LD Desternik, Ptuj	500		
121. LD Vurmat, Duh na Ostrem vrhu	2 000		
122. LD Vodice	1 000		
123. LD Griže	1 000		
124. LD Senožeti, Trbovlje	500		
125. LD Škale, Velenje	500		
126. Skupščina občine Tržič	40 000		
127. LD Stol, Žirovnica	1 000		
128. LD Ivančna gorica	1 000		
129. Peter Gornjak, Nova Gorica	500		

Stanje 25. 12. 1979 din 354 270

Vsem darovalcem se za denarno pomoč iskreno zahvaljujemo.

Odbor sklada TONETA PRESTORJA za kozoroge

LD Sorško polje zgradila izpust za fazane

Na zasedanju skupščine LD Sorško polje v letu 1979 je bilo sklenjeno, da bomo zgradili izpust za fazane. Izvršni odbor se je spopadel z gradbeno birokracijo in bojeval dolg, a uspešen boj. Tik pred zdajci nam je uspelo dobiti potrebno dokumentacijo in gradnje smo se lahko lotili tudi s krampi in lopatami. Toda fizično delo smo opravili veliko hitreje in lažje kot vse tisto, kar je bilo potreb-

no opraviti v pripravljalnem postopku. Končno obora stoji. Nekoč nismo mislili na dodatno rejo in izpuščanje fazanov. To je bilo v »lepih starih časih« okrog leta 1960. Takrat na Sorškem polju še niso poznali moderne agrotehnike, predvsem ne agrokemije. Ko je prišel zlati oktober, smo zakoračili na njive z dozorevajočimi kulturami in iz skraj vsake se je dvignila kita jerebic. Po šest, dvanajst jih je bilo na posamezni njivi.

Ni bilo treba drugega kakor dober pogled in kita je bila za eno ali dve jerebici manjša. Koliko lepih popoldnevov smo tako preživeli! Kako lepo je bilo slišati lovskega tovariša: »Pes stoji!« Čudovita žival takle pes! Nekaj metrov pred skritim med rastlinjem se je ustavil, otrpnil in se šele na vodnikovo prigovarjanje s previdnimi, zadržanimi koraki jel bližati za lovca neznanemu, kar pa je pes zaznal s svojimi čutili. Ko je prišel dovolj blizu tistemu skritemu, je zašelestelo v zraku od hitrih udarcev peruti in kita lepih rjavkastih ptic je rezala zrak, hiteč v varno razdaljo. Navadno je strel zmanjšal kito za eno ali dve ptici — večkrat pa so se našli tudi izgovori: »presentile so me«, »prehitre so bile«, »zdelo se mi je predaleč«. Kdo bi naštel vse te

izgovore! Izgovor pa je dober, če ga pes na repu prinese!

Da, jerebic smo imeli zares mnogo. Toda časi so se spremenili. Prišla je moderna agrotehnika, z njo agrokemija in jerebic je bilo iz leta v leto manj. Sedaj jih že nekaj let ne streljamo. Izjemoma tu in tam katero bolj za spomin. Kljub krmljenju pozimi, kljub zaščiti se stalez jerebic ne popravi. Razmišljamo o vzkrokih. Res so nekaj polja arondirali, pojavile so se večje monokulture, ki jerebicam gotovo ne ustrezajo. Toda okroženih zemljišč je razmerna malo. Še vedno imajo drobne kmečke parcele večino. Na njih bi se lahko jerebice razmnoževale tako kakor prej. Toda, če kmetje zemljišč niso arondirali, so pa osvojili nove agrotehnične in agrokemične metode. Tudi na kmečkih njivah je dovolj strupov. Lovci-kmetje opazujejo mlade jerebičje kite, ki spomladi obetajo povečan stalež, do jebesja pa izginejo. Kaj je tisto bistveno škodljivo: način obdelave zemlje, umetna gnojila ali herbicidi? Bi znal na to vprašanje kdo pravilno odgovoriti? Ker si pri jerebicah ne znamo pomagati nazaj v »lepe stare čase«, smo se odločili svojo skrb nameniti prvenstveno fazanom. Zgradili smo torej izpust zanje, iz katerega smo v letu 1979 spustili prvo generacijo — 210 fazančkov.

Fazane smo sicer spuščali že tudi prejšnja leta. Včasih smo jih pridržali le nekaj dni pod ribiškimi mrežami, včasih smo jih izpuščali po skupinicah na raznih mestih v lovišču. Vendar uspeh ni bil zadovoljiv. V letu 1979 smo se odločili za drugačno pot. Nekaj najbolj vnetih nas je šlo na obisk k drugim lovskim družinam: Grosuplje, Ptuj, Subotica, kjer smo si ogledali njihove izpuste in se pogovorili o gradnji in o držanju fazančkov v izpustu... Na osnovi zbranih podatkov smo se lotili gradnje v lastnem lovišču. Zemljišče so nam dali na razpolago člani-kmetje kakor tudi kmetijski kombinat. Čeravno ljudje menijo, da lovci niso garači, je bilo pri gradnji izpusta res nasprotno. Nekaj članov se je tako vrglo na delo, kakor da bi jim šlo za lastno streho nad glavo. Tega sem bil iz-

Gradnja fazanega izpusta v lovišču LD Sorško polje

Foto D. Horjak

redno vesel in se tudi na tem mestu zahvaljujem vsem, ki so pri gradnji sodelovali. Sestavne dele, kot stebriče za ograjo in žično mrežo, smo kupili, krmišča, napajališča pa smo naredili sami, prav tako smo člani sami postavili izpust.

Ko smo nabavili fazane in jih dali v izpust, je nastopil čas čuvanja in krmljenja. Uvedli smo neprekinjeno čuvajsko službo, na dan v dveh turnusih po 12 ur. Čuvali smo vsi člani po razporedu. Po mesecu dni je bila obora skoraj prazna. Fazančki so doraščali in se postopoma razšli po lovišču. Odstrel fazanov v letu 1979 je potrdil, da naše delo ni bilo zaman, da je bil uspeh.

Lado Simončič,
starešina LD Sorško polje

Ograda za fazane

LD Izlake je na seji skupščine, v začetku leta 1979, sprejela sklep, da zgradi ogrado za fazane. Na skupščini smo se tudi dogovorili, da bomo vsako leto nabavili vsaj 50 fazančkov in jih izpustili v lovišče. Opažamo namreč, da se stalež fazanov iz leta v leto manjša. Zavedamo se, da naše lovišče nima najboljših pogojev za gojitev fazanov, nekaj pogojev pa je vendarle, saj so fazani stalni v lovišču. Tudi sosednja lovska družina jih vsako leto nekaj nabavi in spusti. Na stalež zajcev praktično ne moremo vplivati, zato želimo pač s fazani obogatiti lovišče; stalež zajcev je skro-

men, vendar zadnja leta enak. Ko je bil sprejet sklep o graditvi ograde, je bilo treba določiti lokacijo in izbrati ekipo, ki bo ogrado naredila. V ekipo se je takoj prijavilo nekaj lovcev. Zemljo za oboro je odstopil dr. Franc Grošelj, član naše LD. Sledil je dogovor o nabavi in nakupu potrebnega materiala in o akciji. Nalogo je LD sprejela z veliko resnostjo in čutom odgovornosti. Delali smo ob sobotah in nedeljah. Brezplačno smo opravili okrog 350 delovnih ur in obora, dolga 8 m, široka 4 m in visoka 2 m, je bila pravočasno narejena. Obdali smo jo z aluminijasto mrežo (kvadrati 25 mm), njen zgornji del pa prekrili z aluminijasto mrežo (kvadrati 50 mm). V obori smo naredili bazenček in vanj napeljali tekočo vodo. Za napeljavo vode smo morali izkopati jarek, dolg 35 m. Za betonske temelje smo porabili 6 m³ betona, za ureditev dna in neposredne okolice pa 6 m³ gramoza. Obora je zgrajena na valovitem terenu pod drevesi in ob potoku. Sicer je pa na zelo lepem in mimnem prostoru.

Ko je bila obora zgrajena, so nastale težave z nabavo 8- do 10-tedenskih fazanov. Naše naročilo je bilo nekoliko poznano. Končno se nam je le posrečilo, da smo dobili 50 fazančkov v fazanereji Cerklje na Gorenjskem. Vso skrb za notranjo ureditev ograde in krmljenje fazanov je prevzel dr. Franc Grošelj. To nalogo opravlja vestno in zavzeto. Hudo nas je skrbelo, ko je v prvem tednu poginilo kar 9

fazančkov. A dr. Grošelj je takoj poklical na pomoč kolego veterinarja in njun poseg je bil uspešen, saj od takrat pa do sredine oktobra ni poginil nobeden več.

V oktobru smo del fazanov spustili v lovišče. Nekaj pa smo jih zadržali v obori in jih bomo spustili spomladi. V bližini obore smo zgradili dve krmilnici, da fazani izven ograde ne bi bili brez hrane. Krmimo jih stalno, tudi v drugih delih lovišča, kjer so bili fazani že prej. V revirju, kjer smo jih spustili, smo zabranili odstrel fazanov do prihodnje lovne sezone. Prepričani smo, da bomo z vsakoletnim spuščanjem fazanov v lovišče, z zimskim krmljenjem in zmernim odstrelom teh lepih dolgorepih ptičev prišli do staleža, ki lovišču ustreza.

Ernest Sajovic

Tone Črnač — 75-letnik

Rodil se je 8. februarja 1905 v Matenji vasi pri Postojni. Že kot otrok je vzljubil naravo in divjad ter temu ostal zvest vseskozi, do danes. Zrastel je na slovenski zemlji in v zavedni slovenski družini, zato se ni mogel sprijazniti z italijansko zasedbo Primorske in drugih delov slovenske zemlje po prvi svetovni vojni. Že kot mladenič se je vključil v gibanje za osvoboditev naših krajev pod italijansko okupacijo.

Toda tla so mu postala prevročna in moral je zapustiti svoj rojstni kraj ter se umakniti čez državno mejo. Po prihodu v Jugoslavijo se je povezal z mnogimi revolucionarji in nadaljeval svoje delo za osvoboditev Slovencev izpod italijanskega fašističnega jarma.

Tone Črnač

Zaradi sodelovanja v naprednem delavskem gibanju, ki je bilo trn v peti tudi tedanja jugoslovanski oblasti, je moral kazensko — z ženo in sedem mesecev starim sinkom Janezom — na službeno mesto v Makedonijo.

Po vojni smo v glasilu Lovec brali več člankov lovca in gozdarja Toneta o mnogih lovskih doživljajih na prostranem gorstvu Šar planine.

Med drugim smo v njih spoznali njegovo izredno sposobnost opazovanja divjih živali, od miši do risa in medveda. Svoja dognanja je posredoval tudi znanstvenim ustanovam.

Kmalu po razsulu stare Jugoslavije se je kot ilegalec vrnil v Slovenijo. Na Kočevskem se je priključil prvim partizanom in bil v njihovih vrstah vse do osvoboditve.

Tudi med vojno se je lovsko udejstvoval, predvsem po nalogu, če je bilo treba preiskrabeti borcem hrano. Njegov odnos do lovskih trofejev je nadvse zgleden. Celó trofeje iz vojne je skrbno hranil — o čemer je pisal tudi v glasilu Lovec. Še danes rad pokaže lobanjo medveda, ki ga je kot partizan uplenil v Ješenovem žlebu. Prav tako lobanjo in kožuh risa, ki ga je ustrelil leta 1940 na Šar planini. Najdražji njegov spomin iz povojnega lovskega udejstvovanja pa je vsekakor lov na polhe v družbi s tovarišem Titom.

Po osvoboditvi je bil med organizatorji novega slovenskega lovstva na socialističnih temeljih. V letu 1950 je predsedoval Lovski podzvezi Slovenj Gradec, potem pa je

Člani LD Izlake gradijo ogrado za fazane

Foto M. Sajovic

bil do leta 1955 kot član upravnega odbora te zveze njen kinolog in predsednik komisije za lovske izpite. Ko sta se leta 1955 slovenjgraška in mariborska podzveza združili v Okrajno lovsko zvezo Maribor, ki je tedaj povezovala 59 lovskih družen s 1702 članoma, je Tone postal član uprav. odbora te okrajne zveze. V tej funkciji je deloval do leta 1960. Član uprav. odbora Lovske zveze Ljudske republike Slovenije (LRS) oziroma Republiške lovske zveze Slovenije je bil 11 let. Za člana tega organa je bil izvoljen na lovskem zboru LRS v maju 1950. Kot izredno razgledan in preudaren lovec je bil leta 1961 imenovan v Strokovni svet za lovstvo pri Izvršnem svetu LRS.

Jubilant je znan širom po Sloveniji in tudi izven nje kot vzoren lovec, lovski strokovnjak ter dober, odkrit in skromen tovariš. Za svoje delo na lovskem in kinološkem področju je prejel vsa odlikovanja Lovske in Kinološke zveze Slovenije. Za številne zanimive in poučne lovske članke je bil nagrajen s srebrno plaketo revije Lovec. Leta 1977, ob 70-letnici slovenskega lovstva, pa mu je LZS podelila tudi svoje najvišje priznanje — Zlatorogovo plaketo. Ob tej priložnosti ga je odlikovala tudi Lovska zveza Srbije, s — srebrnim redom za lovske zasluge. K njegovemu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko let zdravja in osebne sreče.

Lovska zveza Slovenije
LD Šentrupert in
drugi lovci

Mirko Konrad, soustanovitelj in vseskozi član LD Radvanje, je 1. 11. 1979 praznoval svojo 70-letnico. Vseskozi po osvoboditvi je bil trgovski poslovodja, do upokojitve. Lovec je že od leta 1939, lovski in lovskočuvajski izpit pa je opravil leta 1949. Blagajnik naše LD je bil od njene ustanovitve do leta 1948, gospodar do leta 1960, kinološki referent do leta 1965, predsednik nadzornega odbora pa do leta 1977. V letih od 1948

Mirko Konrad

do 1955 je bil tudi član uprav. odbora Lovske zveze Maribor. Vse funkcije je opravljal vzorno, vestno.

Jubilant je tudi vodnik lovskih psov, imel je psarno »Pohorko« za jamarje in šarivce.

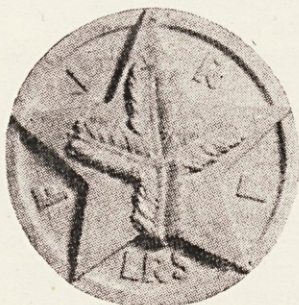
Za delavnost na lovskem in kinološkem področju je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge ter s srebrnim in zlatim kinološkim znakom, dobil pa je tudi več priznanj in pohval.

Spoštovani tovariš Mirko, k tvojemu jubileju ti iz srca čestitamo in želimo še mnogo let zdravja in lovskega zadovoljstva.

Člani LD Radvanje — G. L.

Viktor Štern je 13. oktobra 1979 praznoval svojo 70-letnico rojstva, hkrati pa tudi 50-letnico udejstvovanja v lovskih vrstah. Rojen je bil v rudarskem Kisovcu, v družini rudarjev in tudi lovcev.

Službeni lovskočuvajski znak, uveden leta 1950

Viktor Štern

V lovske vrste je stopil leta 1929, kot 20-letni mladenič; postal je član Lovskega društva Zlatorog, ki pa je v začetku okupacije prenehalo delovati. V NOV je aktivno sodeloval od junija 1944. Po osvoboditvi se je kot soustanovitelj naše LD ponovno vključil v lovske vrste. Gospodar LD je bil 9 let (1952 do 1962), nato pa 13 let predsednik nadzor. odbora LD, do leta 1975. Sedaj je član nadzor. odbora.

Za požrtvovalno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom in redom za lovske zasluge III. stopnje.

Želimo mu še vrsto let zadovoljstva in krepko zdravje ter da bi s svojim prirojenim humorjem in lepo slovensko pesmijo še velikokrat prispeval k vedremu razpoloženju v naši družbi.

LD Izlake — V. V.

Miha Černež, starešina LD Radvanje, je 29. 6. 1979 praznoval svojo 50-letnico. Rojen je bil v Hočah pod zelenim Pohorjem, kjer biva še sedaj. Leta 1959 se je vključil v našo LD in leta 1972 postal njen gospodar. Od leta 1975 dalje pa je starešina. Svoje dolžnosti opravlja vestno in požrtvovalno. Na njegovo pobudo je LD leta 1977 razvila svoj prapor. Veliko zaslug ima tudi za postavitev in vzdrževanje lovske kočee. Je pravičen lovec, vzoren gojitelj in vodnik šarivcev, kot starešina pa dober tovariš. Njegova velika odlika je tudi,

da daje veliko prednost varstvu in gojitvi divjadi, zlasti velike, pred lovom v prvotnem pomenu besede. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Tovariš Miha prizadevno deluje tudi družbenopolitično in gospodarsko v Krajevni skupnosti Radvanje, zlasti kot rezervni vojaški starešina pri ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter pri urejanju komunalnih zadev.

Dragi naš starešina, želimo ti še vnaprej obilo zdravja, uspehov in lepih lovskega življenja.

Člani LD Radvanje — G. L.

Lovska kinologija

Plan kinoloških prireditev za leto 1980

Splošna navodila

Strokovni koordinacijski svet pri KZS za lovske pasme psov bo pripravil razpored sodnikov za posamezne prireditve in ga bo na zboru sodnikov na željo posameznih sodnikov še uskladil. Potrjeni razpored sodnikov bo dostavil vsem prirediteljem (lovskim kinološkim društvom — LKD oz. ZLD).

Sodnik, ki se bo z razporedom strinjal, je v primeru upravičenega zadržka dolžan poskrbeti za zamenjavo ali pa obvestiti strokovni koordinacijski svet pri KZS, ki določijo drugega sodnika.

Prireditelji (LKD oz. ZLD) so dolžni vsako prireditev (preizkušnjo, tekmo, tel. ocenjevanje ipd.) vsaj 30 dni prej pisмено prijaviti področni veterinarski službi in vsaj 7 dni prej povabiti razporedjene sodnike (oboje pisмено). Na vse prireditve lastniki oz.

vodniki obvezno prinesejo rodovnik in potrdilo o cepljenju psa (psov) proti steklini za leto 1980.

Posebej opozarjamo lastnike in vodnike psov z območja in občin, ki so okužene ali neposredno ogrožene s steklino, na 9. točko odredbe o ukrepih zoper steklino (Lovec, št. 1 — januar 1979). Če želijo peljati psa na kinološko prireditev izven svoje občine, si morajo prej preskrbeti dovoljenje pristojnega (občinskega) veterinarja, ki mora v ta namen psa pregledati.

Lovsko kinološko društvo — LKD Bela krajina

13. 9. telesno ocenjevanje goničev. Zbor ob 7. uri pred Bifejem Žvab v Lokvah.

14. 9. PNZ goničev v Tuševem dolu. Zborna mesto pred bifejem Žvab v Lokvah, ob 7. uri.

LKD Celje

3., 10., 17. in 24. maja šolanje jamarjev v umetnem rovu v Rinki pri Žalcu. Šolanje bo vodil dežurni kinološki sodnik. Zbor ob 16. uri.

25. 5. telesno ocenjevanje psov vseh lovskih pasem. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Rinki. Isti dan tudi PNZ jamarjev v rovu.

27. 9. lokalna tekma po krvnem sledu. Zbor ob 9. uri pri lovskem domu na Rinki.

4., 11. oktobra šolanje jamarjev v umetnem rovu. Zbor ob 14. uri pri lovskem domu Rinka. Šolanje bo vodil dežurni kinološki sodnik.

18. 10. PNZ jamarjev v umetnem rovu. Zbor ob 8. uri pri lovskem domu v Rinki.

25. 10. PNZ jamarjev na planem v loviščih Grmada, Celje in Pristava. Kraj in ura zбора bosta objavljena naknadno.

8. 11. PNZ šarivcev v loviščih Podčetrtek in Braslovče. Kraj in ura zбора bosta objavljena naknadno.

15. 11. PNZ brak-jazbečarjev v lovišču Rogaška Slatina. Kraj in ura bosta objavljena naknadno.

22. 11. PNZ goničev v lovišču Šmarje pri Jelšah. Kraj in ura bosta objavljena naknadno.

LKD Cerknica

10. 5. telesno ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev in barvarjev. Zbor ob 8. uri pred

gozdno upravo v Cerknici. 14. 9. lokalna tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev; polaganje sledov 13. 9. Kraj in ura bosta določena naknadno.

11. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Novi vasi pri Rakeku.

LKD Gorenjske

22. 3. republiški zrejni pregled bavarskih in hannovskih barvarjev, združen z zrejnimi pregledom vseh lovskih psov Gorenjske. Zbor v Majdičevem logu (Gorenjski sejem) v Kranju, ob 9. uri.

24. 5. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor v Majdičevem logu (Gorenjski sejem) v Kranju. Zbor ob 8. uri.

30. 8. lokalna tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev, v lovišču LD Jezersko. Zbor ob 8. uri pred Kazino na Jezerskem.

27. 9. PNZ jamarjev na Polici pri Naklem. Zbor ob 8. uri pri umetnem rovu.

4. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na Rodinah in pri lov. koči na Križni gori.

LKD Gornja Radgona

29. 3. telesno ocenjevanje ptičarjev. Kraj in ura bosta objavljena naknadno.

26. 4. A - PNZ ptičarjev. Kraj in ura bosta objavljena naknadno.

25. 10. B in C preizkušnja ptičarjev. Kraj in ura bosta objavljena naknadno.

LKD Idrija

18. 5. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Idriji.

7. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor v lovišču LD Dole.

LKD Novo mesto

3. 5. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri domu ZLD Novo mesto.

4. 5. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostišču Grmada v Trebnjem.

22. 11. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Tomšič v Dobruški vasi pri Škocjanu.

23. 11. PNZ goničev in brak-

jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri gostišču Grmada v Trebnjem.

LKD Koper

26. 4. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 7. uri pri Adria v Ankaranu.

27. 4. A - PNZ ptičarjev. Zbor ob 7. uri pri bolnici v Ankaranu.

10. 5. zrejni pregled lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v Bertokih.

14. 6. PNZ jamarjev. Zbor ob 7. uri v Vanganelu.

13. 9. lokalna tekma po krvnem sledu. Zbor pri motelu v Kozini ob 7. uri.

11. 10. jesenska B preizkušnja ptičarjev in PNZ šarivcev. Zbor ob 7. uri pri bolnici v Ankaranu. 25. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri pošti v Vremah.

LKD Ljubljana

6. 4. telesno ocenjevanje psov vseh lovskih pasem. Zbor pred halo Tivoli v Ljubljani ob 8. uri. Udeležba brez prijave.

19. 4. A - PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave in prijavnino poslati LKD do 12. 4.

6. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri Ornitološkem zavodu na Ježici. Prijave na LKD do 30. 8.

20. 9. poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri Tav-

čarjevem dvoru na Ježici. Prijave na LKD do 13. 9.

27. 9. republiška poljska tekma ptičarjev — Memorial Bogdana Sežuna. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave na LKD do 22. 9. Pogoji za udeležbo je opravljena PNZ s I. oceno ali II. ocena na poljski tekmi.

4. 10. preizkušnja ptičarjev in šarivcev v prinašanju. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave na LKD do 27. 9.

11. 10. PNZ španjelov. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave na LKD do 4. 10.

18. 10. mladinska in zrejna preizkušnja prepeličarjev. Zbor ob 8. uri pri Tavčarjevem dvoru na Ježici. Prijave na LKD do 11. 10.

18. 10. PNZ goničev. Zbor v Gabrovki ob 8. uri. Prijave na LKD do 11. 10.

25. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Kraj in ura bosta objavljena naknadno. Prijave na LKD do 18. 10.

25. 10. tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem — Memorial Vladimira Pleničarja. Kraj in ura bosta objavljena naknadno. Prijave na LKD do 18. 10.

Opomba: Na vse tekme se je obvezno prijaviti in plačati prijavnino pri Lovskem kinološkem društvu Ljubljana, do navedenih rokov. Pogoji za udeležbo so: predhodna telesna ocenitev psa, vodnik mora prinesiti s seboj potrdilo o cepljenju psa proti steklini in njegov rodovnik.

Psarna Vanganelška za istrske goniče in kratkodlake ptičarje, lastnik kinol. sodnik Oresto Bordon, Bonini 1, Koper

Foto A. Tavčar

ZLD Ljutomer

19. 4. telesno ocenjevanje in pomladanska preizkušnja ptičarjev. Kraj in čas bosta javljena naknadno.

18. 10. poljska in širša poljska tekma ptičarjev. Kraj in čas bosta javljena naknadno.

LKD Nova Gorica

10. 5. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v Desklah pri Kanalu.

11. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na trgu v Vipavi.

11. 10. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri umetnem rovu v Lokavcu v lovišču LD Hubelj, preizkušnja na planem pa bo v lovišču LD Tabor-Erzelj.

25. 10. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Prinčič v Vipolžah (Goriška Brda).

25. 10. PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri na avtobusni postaji Selo na Vipavskem.

8. 11. lokalna tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev. Zbor ob 8. uri na trgu v Dobrovem (Goriška Brda).

8. 11. lokalna tekma ptičarjev, retrieverjev in šarivcev v prostem prinašanju. Zbor ob 8. uri na trgu v Dobrovem (Goriška Brda).

LKD Kočevje

26. 4. telesno ocenjevanje goničev, brak-jazbečarjev, barvarjev in jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Cene v Ribnici.

28. 6. interna tekma psov lovišča Medved po krvnem sledu. Zbor ob 8. uri, kraj bo določen naknadno.

6. 9. lokalna tekma po krvnem sledu lovskih psov vseh pasem in PNZ barvarjev. Zbor tekmovalcev ob 8. uri pri gostilni Lovšin v Stari cerkvi.

25. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v Mali Slivici, Velike Lašče.

25. 10. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Majolka v Sodražici.

LKD Krško

5. 4. telesno ocenjevanje jamarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Vahčič v Cerkljah.

19. 4. telesno ocenjevanje šarivcev in ptičarjev ter A —

PNZ ptičarjev. Zbor ob 8. uri na stadionu »Matija Gubec« v Krškem.

26. 4. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Murko v Krškem.

4. 10. PNZ šarivcev. Zbor ob 8. uri na železniški postaji Libna.

11. 10. poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri na stadionu »Matija Gubec« v Krškem.

7. 11. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na žel. postaji v Krškem.

14. 11. PNZ jamarjev.

Opomba:

Vsaj 7 dni pred vsako prireditvijo se morajo vodniki prijaviti pri LKD.

Resasti istrijanec

Foto A. Korošec

LKD Ilirska Bistrica

3. 5. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri v Ilirski Bistrici.

27. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zborna mesto in ura bosta določena naknadno.

LKD Postojna

14. 6. telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem. Zbor ob 8. uri na dvorišču Gozdarskega šolskega centra v Postojni. Hkrati bo tudi zrejni pregled goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev.

18. 10. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri motelu Erazem, Belska žaga pri Postojni.

25. 10. PNZ šarivcev in ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni Mohorčič v Sežani.

25. 10. lokalna tekma po krvnem sledu in PNZ barvarjev.

Zbor ob 8. uri pri gostišču Grad v Senožečah. Sodniki in vodja tekme se zberejo 24. 10. zaradi polaganja sledov.

LKD Prekmurje

5. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev in jamarjev. Zbor ob 8. uri na letališču v Rakičanu.

26. in 27. 9. PNZ ptičarjev. Kraj in pričetek bosta prijavljenim sporočena naknadno.

6. 9. PNZ jamarjev. Zbor ob 8. uri pred gostilno Horvat v Nemčevcih.

Opomba:

25. in 26. 10. B in C preizkušnje ptičarjev. Kraj in pričetek bosta prijavljenim sporočena naknadno.

LKD Trbovlje

5. 4. telesno ocenjevanje goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri na prostoru Društva ljubiteljev športnih psov pod Ostrim vrhom.

27. 9. PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri pri hotelu Kum v Zagorju ob Savi.

4. 10. lokalna tekma po krvnem sledu. Zbor tekmovalcev ob 8. uri pri lovski koči v Dolah pri Litiji. Sodniki in vodja tekme polagajo sledove 3. 10.

LKD Ptuj

12. 4. telesno ocenjevanje ptičarjev in španjelov. Zbor ob 8. uri pred domom ZLD Ptuj, Potrčeva 45.

19. 4. A - PNZ ptičarjev. Kraj in ura bosta naknadno sporočena vsem lov. družinam ZLD Ptuj.

18. 10. jesenska B — preizkušnja ptičarjev in PNZ šarivcev. Kraj in ura bosta sporočena vsem lov. družinam ZLD Ptuj naknadno.

25. 10. PNZ jamarjev. Kraj in ura bosta vsem lov. družinam ZLD Ptuj sporočena naknadno.

Opomba:

Obvezna prijava na vsako prireditve vsaj 10 dni prej pri LKD Ptuj. Lastniki oz. vodniki

morajo prinesiti s seboj rodovnik psa in potrdilo o njegovem cepljenju proti steklini za leto 1980.

Zavod za gojitev divjadi — Triglav

Interna tekma psov poklicnih lovcev po krvnem sledu. Datum, kraj in čas določi Zavod pozneje.

Kinološka zveza Slovenije

Preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) jamarjev za območje ZLD Maribor, v lovišču LD Slovenska Bistrica

Prireditve je bila 13. 10. 1979 pri lovskem domu LD Slovenska Bistrica. Gostiteljska LD je za preizkušnjo A pripravila ustrezen umetni rov, ki služi za vajo psov jamarjev južnega Pohorja. Za B preizkušnjo — delo na planem — pa sta prireditelju dali na voljo svoje lovišče LD Oplotnica in LD Cigonca.

Organizacija je bila odlična, vreme pa ni bilo naklonjeno. Kmalu po pričetku je začelo deževati, kar je slabo vplivalo na delo psov.

Zvezi lovskih družin Maribor je bilo prijavljenih 21 psov. Vodniki pa so jih privedli na preizkušnjo le 17 : 14 lovskih terierjev in 3 jazbečarje. Od vseh pa je bilo pozitivno ocenjenih le 10 psov: 4 so dosegli drugi nagradni razred, 6 pa tretji.

Starost psov jamarjev je za PNZ pomembna. Čim mlajši pes opravi preizkušnjo, toliko več velja za nadaljnjo zrejo. Naj omenim, da je naš prejšnji pravilnik preizkušnjo naravnih zasnov za pse časovno omejil (do 18 mesecev starosti). Omejitev je razumljiva, saj je starejšemu psu z nekaj izkušnjami preizkušnjo lažje opraviti. To pa niso več samo naravne zasnove!

Najboljši trije so bili:

1. Ajka, JRLT 60334, lastnik in vodnik Jože Kašman, Bistrica pri Rušah. Tri leta stara psička je pokazala primerno zrelost. Poudariti je potrebno njeno prav dobro sledoglasnost, ki ji odpira pot do zreje. Pridobila si je dvojni storitveni znak za sledoglasnost in dosegla II. a oceno.

2. Car (Jago), JRLT 61041, lastnik in vodnik Milan Kranjc, Maribor. Pes je bil v rovu v vseh predmetih prav dober, v ostrosti celo odlični, pridobil si je storitveni znak. Žal pa je bil na sledu zajca le vidoglasen. Kljub dobri poprečni oceni za delo v rovu je dosegel le II. a oceno.

3. Ago Slovenjgraški, JRLT 60773, lastnik in vodnik Drago Senekovič, Spodnji Duplex. Ago je močan pes, na zgornji meji standarda. Za njegovo starost bi bil lahko ostrejši. V sledoglasnosti je bil dober, za kar je prejel storitveni znak. Dosegel je II. b oceno. Drugi psi so dosegli ocene: II. c, II. d, III. b, III. c, III. d in III. f.

Pogojev PNZ ni izpolnilo 7 psov: 6 lovskih terierjev in 1 jazbečar, kar je visoko poprečje. Toda ti psi niso brez lovskih zasnov, pač pa jih lastniki oz. vodniki niso dovolj vodili v lovišče in so jih premalokrat seznanili z rovom. Referent za jamarje pri lovskem kinološkem društvu bo moral organizirati šolanje psov, še zlasti v rovu.

Lovski družini Slovenska Bistrica in njenim sodelavcem se za pomoč pri preizkušnji zahvaljujem. Prav tako tudi LD Cigonca in LD Oplotnica za uporabo lovišča.

Ivan Caf, kinol. sodnik

Opomba uredništva:

Poročilo I. Cafa je vsekakor treba primerjati s člankom M. Kranjca v januarjem Lovcu 1980, na 28. strani, »Tako naj se ne sodi na PNZ!« Seveda bi morala biti oba prispevka objavljena skupaj v isti številki. Ločeno vsak v drugi številki pa sta »zagledala beli dan« pač zato, ker smo poročilo I. Cafa prejeli pozneje kakor Kranjčev kritični zapis.

Tekma in preizkušnja po krvnem sledu

Pri ZLD Maribor je bila 14. oktobra 1979 tekma po krvnem sledu. Ta dan je bila tudi preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) barvarjev. Prireditev, ki je bila lokalnega pomena, smo izvedli v lovišču LD Šmartno na Pohorju. Krvne sledove so položili dan prej od 13. do 17. ure. Prijav-

ljenih je bilo 8 psov, od teh za PNZ 2. Tekme po krvnem sledu so se udeležili vodniki s 4 psi.

Pogoji za sledenje so bili precej težavni, ker je bilo vreme vetrovno in suho. Organizacija tekme je bila brezhibna. Poleg sodelujočih je tekmi prisostvovalo 18 lovskih pripravnikov in 12 članov domače LD. Vsi so z zanimanjem spremljali delo krvsledcev. Ob razglasitvi rezultatov sem prisotne seznanil z nalogami in delom krvsledcev, ki so pri sedanjem načinu lova še posebno potrebni. Spregovoril sem tudi o organizaciji Lovskega kinološkega društva Maribor in o njegovih nalogah. Vse prisotne sem povabil, da se včlanijo v to društvo.

Sodila sva Lojze Mlakar in podpisani. Na predvečer prireditve sva se sestala s Franjem Ledinekom, podpredsednikom skupščine LZS. Izmenjali smo mnenja o sedanjem stanju kinologije pri nas, še posebej pa o tekmi in preizkušnji.

Za dobro organizacijo in disciplino se oba sodnika tovariško zahvaljujema vsem sodelavcem, prav tako tudi Lovski družini Šmartno na Pohorju za del lovišča, ki ga je dala v uporabo za to prireditev.

Ludvik Brence, kinol. sodnik

Predvidena legla

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 19. 12. 1979. Rejec Jože Babič, Mišače 1, Kamna gorica.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 15. 2. Rejec Anton Indihar, Rašica n. h., Velike Lašče.

Leglo 21. 2. Rejec Anton Žigon, Grčarevec 12, Logatec.
Leglo 26. 1. Rejec Vinko Medved, Srednja Kanomlja 12, Sp. Idrija.

Resasti istr. goniči (JRGri):

Leglo 13. 1. Rejec Franc Oražem, Dolenja vas 3, Dolenja vas.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 26. 2. Rejec Janez Nardin, Meniška vas 60, Dol. Toplice.

Leglo 4. 3. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Leglo 26. 2. Rejec Franc Strašek, Kristan vrh, Podplat.

Leglo 15. 2. Rejec Stane Lesjak, Petrovče 138, Petrovče.

Leglo 13. 1. Rejec Jože Zajc, Ambrus 48, Ambrus.

Lovski terierji (JRLt):

Leglo 18. 1. Rejec Franc Čuk, Radenci 5, Radenci.

Leglo 27. 2. Rejec Jože Kašman, Bistrica pri Rušah 1, Ruše.

Leglo 23. 2. Rejec Franc Pimpan, Zbilje 32 a, Medvode.

Leglo 16. 2. Rejec Franc Ivančnik, Dramlje 3 b, Dramlje.

Leglo 7. 2. Rejec Franc Križnik, Kaševa 9, Vojnik.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 26. 12. 1979. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.

Koker španjeli (JRKš):

Leglo 14. 1. Rejec Karel Hadaš, Bistrica 178, Tržič.

Leglo 23. 2. Rejec Jano Grubelnik, Radlje ob Dravi 277.

Kinološka zveza Slovenije

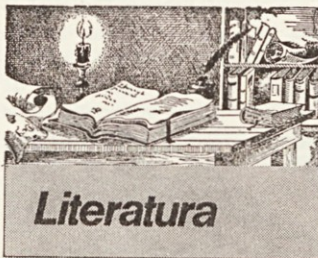

stracij pa Jurij Mikuletič. Knjigo je opremil Rado Čenčič, lektoriral in korigiral pa France Cvenkel.

Knjiga oziroma priročnik uči ocenjevati lovske trofeje evropske divjadi, zato je podnaslov knjige »Evropska divjad«.

Zakaj se je Lovska zveza Slovenije odločila izdati to knjigo?

Odgovor najdemo na njeni 13. in 14. strani: Na zasedanju generalne skupščine CIC v Parizu, leta 1975, je bila imenovana posebna skupina strokovnjakov iz Francije, Jugoslavije in ZR Nemčije, da pripravi nove obrazce in navodila za ocenjevanje lovskih trofej evropske divjadi. V Parizu so se tudi dogovorili, da obrazci za ocenjevanje lovskih trofej evropske divjadi ostanejo nespremenjeni, dopolniti pa jih je treba z natančnimi navodili o pribitkih (lepotne točke) in odbitkih (pomanjkljivosti). Uvedeta se spremenjena oz. izpopolnjena obrazca (formuli) za ocenjevanje rogovja evropskega losa in rogov španskega kozoroga. Za rogovje novonaseljenih vrst v Evropi — jelen sika, jelen aksis in belorepi jelen — pa veljajo obrazci (formule), ki jih uporabljajo izven Evrope. — Na zasedanju generalne skupščine CIC v Bruslju, leta 1976, so imenovali tričlansko skupino, v kateri je bil tudi Veljko Varičak, kot predstavnik Jugoslavije, da izvede končno redakcijo navodil za ocenjevanje trofej in pripravi rokopis knjižice v nemškem, francoskem in angleškem jeziku. V novembru 1977 je izšla — kot prva — knjižica v nem-

Ocenjevanje lovskih trofej

Ta knjiga je izšla konec leta 1979 pri Lovski zvezi Slovenije, izpod peresa Veljka Varičaka. Je sicer enakega formata (14,5 cm × 19,5 cm) kakor knjige Zlatorogove knjižnice, a je »zagledala beli dan« izven programa te knjižnice, žal le v nakladi 2000. Knjiga — pravzaprav priročnik, vezan v polplatno — ima 152 strani in vso snov s tega področja obravnava pod 26 naslovi. Vsebinsko pojasnjuje 40 ilustracij in 67 skic. Avtorski je Boris Leskovic, ilu-

škem jeziku. Po njenem izidu, katere soavtor je Veljko Varičak, je nastala slovenska izdaja.

Kakšen namen ima to Varičakovo delo?

»Ta knjiga, ki je korak naprej v založniški dejavnosti Lovske zveze Slovenije, naj s svojimi praktičnimi navodili in pojasnili pomaga lovcem, tako poklicnim kakor amaterjem, da bodo znali sami ocenjevati trofeje in jih tudi pravilno vrednotiti,« je v uvodu knjige med drugim napisal Rado Pehaček, predsednik izvršnega odbora LZS.

Prek splošnih navodil nas knjiga privede do ocenjevanja lovske trofeje divjadi 18 vrst. Živali, katerih lobanje, kožuhe, roglje, rogove, rogovje in čakane nas uči ocenjevati, so po sklepu CIC v knjigi razvrščene po sodobni zoološki sistematiki. Tu je torej odgovor, zakaj začetek ne s srnjakom, pač pa z volkom, ki je že razmeroma zelo redka žival. Knjiga preide od zveri prek divjega prašiča na 8 vrst jelenov, nato prek zobra do gorske divjadi — gamsa, alpskega in španskega kozoroga. V tem priročniku zadnja evropska divjad, katere telesni del — rogovji so lovcu trofeja in jih ocenjuje, je predstavnik ovc — muflon.

O ocenjevanju lovske trofeje vsake vrste nas knjiga najprej pouči, katere meritve izvršimo. Sledijo natančna, a kar najbolj zgoščena navodila, kako merimo. Končno je za primer izpolnjen obrazec trofejnega lista. Navodila za ocenjevanje pojasnjujejo, kakor že omenjeno, številne ilustracije in skice. Za pomoč pri ugotavljanju vrednostnih točk so pa tudi tablice oziroma tabele.

Končno so v knjigi tudi merila za podeljevanje medalj, vsi predpisi o lovske trofejah in pregled o trofejah iz Slovenije na lovske razstavah, od prve na Dunaju leta 1910, do zadnje mednarodne v Bukarešti, leta 1978.

Posebna vrednost te knjige je tudi v pravilnih lovske izrazih. Natančen bralec se bo pri nekaterih skoraj enakih besedah gotovo ustavil in razrešil marsikak pojem. Odprimo knjigo npr. pri srnjaku. Zakaj ocenjevanje »srnjačjeva« rogova in ne »srnjakova«

vega? Zato, ker so navodila za ocenjevanje rogova katerega koli srnjaka, za ocenjevanja rogova te divjadi na splošno! Nad izpolnjenim obrazcem trofejnega lista pa je navedeno »srnjakovo« rogove, pač zato, ker so v obrazec vnesene mere rogova določenega (nega) srnjaka. Zlasti lovski pripravnik pa bo ob skicah in vinjetah lahko osvojil pojme in izraze, kakor npr. grbičavost, grbica, grbičavo, vrvičasta roža, venčasta roža. Itd. Tako torej pri vsaki lovski trofeji vsake divjadi v tem priročniku lahko (med vrsticami) marsikaj pridobimo tudi za pravilno lovsko izražanje, če seveda beremo z odprto glavo.

Werner Trense, generalni sekretar CIC, je pred izidom Varičakovega »Ocenjevanja lovske trofeje« napisal: »Iz srca želim, da bi ta knjiga našla širok odmev. Nam lovcem naj bi v tesnem sodelovanju s strokovnjaki omogočala, da bi — primerjajoč kakovost trofeje — lažje ugotavljali, ali se divjad zdravo razvija in ali se kažejo potrebe za spremembo gojitvenih posegov. Skratka, knjiga naj bi prispevala pomemben delež k ohranitvi divjadi v prosti naravi.«

France Cvenkel

Jože Matjašič je dopolnil komaj 62 let. Na njegovi zadnji poti smo ga spremili 13. 6. 1979.

Bil je Mariborčan, delavec v delavnicah državnih železnic na Studencih. V prostem času se je predvsem posvetil glasbi. Po osvoboditvi, vse do upokojitve, je bil kapelnik železničarske godbe na pihala v Mariboru, hkrati pa tudi vodja zbora mladih harmonikarjev »Krilato kolo«. S svo-

jim zborom je nastopal širom po Jugoslaviji in z njim sodeloval tudi pri razvitu prapora naše LD.

V lovske vrste se je vključil leta 1948, v Miklavžu na Dravskem polju, in bil tajnik LD do leta 1952. Od tega leta dalje je bil član LD Radvanje in 15 let predsednik njenega nadzornega odbora.

Od njega smo se poslovili z lovske častmi na pokopališču v Pekrah, skupaj z njegovimi svojci, godbeniki in zborom »Krilato kolo«. Zvestega tovariša, polnega vedrine in humorja, se bomo dolgo spominjali z iskreno hvaležnostjo.

LD Radvanje — G. L.

Adolf Kocbek je umrl 26. avgusta 1979, v 54. letu starosti. Pred 20 leti je prevzel službo lovskega čuvaja v naši LD, prej je bil čuvaj v revirju Ribiške družine Ljutomer. Večji del življenja je torej posvetil čuvanju divjadi in rib. Službo je opravljal z vso skrbjo in odgovornostjo, najsi bo v lepem ali grdem vremenu. Kolikokrat je v visokem snegu divjadi utiral gaz h krmiščem in ji s hrano pomagal prebiti težke zimske dni.

Dolf, kakor smo ga klicali, pa ni bil le čuvaj, ampak nam vsem iskren prijatelj. Na družabnih prireditvah se je nemalokrat izkazal s svojo kuharsko sposobnostjo in z duhovitimi šalami.

Na križevsko pokopališče smo ga pospremili domači lovci kakor tudi lovci sosednjih LD in ga pokopali z lovske častmi.

Zglednega delavca in lovca ohranimo v lepem spominu!

LD Križevci pri Ljutomeru

— J. P.

Srečko Komatar — Vest o njegovi nenadni smrti je boleče odjeknila. Ne moremo verjeti, da bo odslej njegovo mesto za mizo vodstva lovske družine prazno in da ne bo več na njej aktovke, iz katere je leta in leta pote goval svežnje aktov in nas seznanjal z njihovo vsebino. Ne moremo verjeti, da ga ne bo več na zborna mesta s svojo priljubljeno puško, fo-

Srečko Komatar

toparatom, nahrbtnikom in vedno svežo leskovo palico.

Polnih 24 let je bil tajnik naše LD. Svoje delo je opravljal vzorno, natančno in tekoče. Nikdar se ni naša lovska družina znašla na seznamu tistih, ki svojih obveznosti niso izpolnjevale v redu. V naše poslovanje je uvedel vzorno evidenco in statistiko za vsako obdobje posebej. Sestavil je in nam zapustil enkratno delo: »Kroniko Lovske družine Mengeš«. V to delo je vložil ves svoj žar in ljubezen do dogodkov in okolja, v katerem se je rodil (leta 1911) in v katerem je živel. Njemu smo nadalje hvaležni, da imamo svoj lovske dom.

V spominu nam ostaja tudi kot vzoren in premišljen lovec, ki se je pri lovu sprostil in duševno spočil, kot lovec, ki je znal opazovati naravo celovito in del tega ujeti na filmski trak. Zapustil nam je bogato zbirko posnetkov. Vsak izmed nas lovec mu je in mu bo hvaležen za zbirke fotografij o našem udejstvovanju.

Za dolgoletno in plodno delovanje v lovske organizaciji ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stopnje.

Z lovske častmi smo se poslovili od njega 17. avgusta 1979 na mengeškem pokopališču. Nad njegovo gomilo se je sklonilo 9 praporov. Vsi domači in številni lovci sosednjih družin pa smo mu v poslednji pozdrav spustili na njegovo krsto zelene smrekove vejice.

Za LD Mengeš — J. Ukmar

Janez Ravnikar

Iz Lovske družine Polšnik

V razponu enega meseca je naša LD izgubila kar dva prizadevna člana, dobra tovariša in odlična lovca:

Janez Ravnikar je umrl 1. 9. 1979, le 3 mesece pred svojim 70. rojstnim dnevom. V lovske vrste je stopil kot soustanovitelj naše LD. Od 1948. do 1971. leta je bil član UO, medtem 15 let gospodar. Po letu 1971 pa je bil 6 let član nadzor. odbora LD. Svoje naloge je izvrševal z veliko ljubeznijo do divjadi in narave. Kljub načetemu zdravju je bil pri svojem delu zgled drugim. Ni moč opisati, kako zelo si je želel pred smrtjo še enkrat obiskati svoj revir Grašico.

Komaj je utihnil glas lovskega roga, ki je oznanil Janezov poslednji lov, je 1. 10. 1979 smrt iztrgala iz lovskih vrst tudi **Poldeta Ravnikarja**, v 60. letu

Polde Ravnikar

njegove starosti. V mladih letih je bil pri takratnih lov-zakupnikih za gonjača, med vojno aktiven borec NOV, po vojni pa med najprizadenejšimi ustanovitelji naše LD. Član njenega UO je bil od 1947. do 1965. leta, medtem 5 let starešina. Pod njegovim vodstvom se je LD samoupravno organizirala in dobivala pravičen odnos do varstva in gojitve divjadi. Potem je bil še predsednik nadzor. odbora 5 let in ponovno član UO 3 leta. Pri svojem delu je bil zgleden; takšen bi moral biti vsak slovenski lovec. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge, predlagan pa tudi za red III. stopnje.

Oba, Janez in Polde, sta za lovstvo na našem območju veliko prispevala, veliko žrtvovala in tudi veliko pomenila. Zato bomo še dolgo čutili, kakor da sta še vedno med nami. Naj jima bo lahka slovenska zemlja!

Polšniški lovci

Avgust Zamida nas je za vedno zapustil v 77. letu starosti. Pokopali smo ga z lovskimi častmi, 25. 8. 1979.

Rojen je bil v Občicah pri Dol. Toplicah. Lovec je postal z 18. letom starosti in je varstvu divjadi posvetil vse svoje življenje. V času NOB je bil sprva terenec, pozneje je pa kot partizan preskrboval z divjačino partizanske bolnišnice na Rogu. Po vojni je bil poklicni državni lovec v revirju Rampoha, vse do upokojitve leta 1965. Z LD Toplice je uspešno sodeloval že kot državni lovec, po upokojitvi pa je bil zelo delaven član naše LD. Dobil je več priznanj in odlikovanj, med njimi tudi znak za lovske zasluge. Spoštovanega tovariša Zamido bomo ohranili v trajnem spominu.

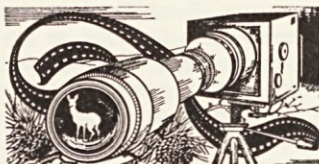
Člani LD Toplice — S. P.

Iz lovskih vrst sta tudi odšla za vedno:

Jože Janša, LD Dovje, * 13. 4. 1899, † 1. 10. 1979.

Rafael Jeram, LD Otavnik, * 21. 10. 1931, † 16. 9. 1979.

Umrlima časten spomin!

Fotokino klub Diana

Prispevek Fotokino kluba Diana za kozoroge

V akcijo za ohranitev kozorogov na Begunjsčici, ki so se okužili z gamsjimi garjami, se je na poseben način vključil tudi FKK Diana. Že ob začetku omenjene akcije smo na seji skupščine kluba sklenili pomagati in sodelovati ter v ta namen planirati ustrezna denarna sredstva.

Klub Diana je dal izdelati plaketo z likom kozoroga, ki je bila potem predloga za izdelavo značke. Avtor plakete je akademski kipar Stane Jarm. Oblikoval jo je po slikah kozorogov, ki so bili fotografirani na Begunjsčici oziroma na Ljubelju, torej v predelu okužene in ogrožene kolonije. Stroški za izdelavo plakete in avtorstvo so bili 6000 din. S to značko bodo zbrana precejšnja sredstva, saj bo po sklepu skupščine Lovske zveze Slovenije značko kupil vsak slovenski lovec in tako prispeval za ohranitev kozorogov.

Janez Černač

»Dianin« koledar za leto 1980

Fotokino klub Diana pri Lovski zvezi Slovenije je tudi za leto 1980 izdal lep stenski koledar.

Tokrat so avtorji za koledar izbrali fotografije vodnih in obvodnih ptic, torej ptic, ki zavoljo človekovega neodgovornega poseganja v naravo vse bolj zginevajo. In prav v tem je pomen izbire slik, hkrati pa tudi opozorilo. Vse barvne reprodukcije ptic na koledarju so izjemen dosežek, ki zasluži ne le priznanje, temveč tudi občudovanje. Imen fotografiranih ptic nisem navedel, čeprav,

na žalost, bi bilo to potrebno. Dejstvo je namreč, da je le 3 tisoč lovcev izmed 19 tisoč, kolikor nas je v Sloveniji, neposredno ali prek svoje lovske družine nabavilo ta koledar, ki je v prvi vrsti namenjen prav lovcem.

Žalostno in nespodbudno je tudi dejstvo, da je izven naše republike le Društvo slovenskih lovcev Julijske krajine »Doberdob« naročilo koledar z napisom svojega imena na njem, in sicer za svoje člane, sodelavce, svoje prijatelje. Izmed lovskih družin v SR Sloveniji pa z napisom svojega imena na koledarju le LD Podbrdo ter LD Železniki in — konec!

Zgleden primer je Lovska družina Podbrdo. Le-ta je naročila izvode koledarja ne le za svoje člane, temveč še za vse družbenopolitične organizacije v vseh treh krajevnih skupnostih svojega območja in za vse svoje poslovne partnerje.

Fotokino klub Diana že zbira posnetke za stenski koledar 1981, da bi iz množice le-teh mogla izbrati najboljšo. Za prihodnje leto se namerava spet povrniti na star način iz prejšnjih let: izbrati posnetke različne divjadi — ne le živali sorodnih vrst, kakor so to prvič poskusili za leto 1980. H koledarju pa imam osebno pripombo in željo, naj za prihodnje leto ne bi izpustili imen dni v tednu, kakor so jih letos. Tudi nedelje in prazniki naj bi bili barvno učinkoviteje poudarjeni, kajti, navsezadnje na koledarju le moramo dobiti osnovne, najpotrebnejše podatke tudi o mesecu, tednih in dnevih.

J. Perat

Njegova rešitev so skoki z dolgimi, urnimi nogami Foto I. Božič

Lovski oprtnik

Janezov gams

Jesen se je prevesila v svojo drugo polovico, ko se je Janez odpravil na gamsa. Vrhovi Karavank so bili pobeljeni s prvim snegom, zlato rumeno listje na košatih bukvah je dajalo naravi svoj čar. Po dolinah se je zadrževalo megleno morje, po gorah pa se je prebujalo čudovito jutro. Gamsje življenje je tedaj pestrilo ženitovanje. Stari kozli-samotarji, ki so čez poletje živeli sami zase, so prišli k tropom in preganjali mlajše, neizkušene samce ter se vneto podili za pojavimi kozami. Prav prsk spodbudi vnetega lovca, da pogleda v svet te divjadi. Janez je dobil dovoljenje za odstrel. Lovska strast mu ni dala miru in ko je bil prsk črnih svatov na višku, se je odpravil v goro, da prinese v dolino močnega gamsa, ki ga je »pasel« že več let. Imel je smolnate roglje, ki so krepko prerasli uhlje, in na hrbtu prelep čop. Zgodaj zjutraj se je cijazil s svojim fičkom po vijugasti gozdni cesti v vznožju Karavank. Ceste je bilo kmalu konec in pot je moral vzeti pod noge. Ni se mu mudilo. Počasi je stopal po lovski stezi, nastlani s svežim odpadlim listjem.

Sonce je vzšlo in megleno morje po dolini je začelo usihati. Rahel vetrič je pihal v dolino in se poigraval z zlato rumenimi macesni. To je lovca dajalo upanje na uspešen lov, kajti sapa je vlekla proti njemu, ne gamsom v nos. Že malo utrujen in lačen je sedel na štor in pomalical. Ko se je okrepčal, si je spet oprtal nahrbtnik in puško ter se pognal navkreber. Sedaj ni hodil več po gozdu, pač pa po zapuščenih senožetih. Prišel je do prvih skal, od koder se je razgledal po plazu, kjer se v prsku navadno zadržuje

jo gamsi. Z mislijo, kako lep gamsov čop bo nosil za klobukom in kako veliki gamsovi roglji bodo pestrili njegovo lovsko sobo, prispe Janez na greben. Dvigne daljnogled k očem in natančno opazuje najprej plaz, nato še ruševje na drugi strani. Lica se mu raztegnejo, kajti iz ruševja se pripase trop. Skoraj ni pazljiv in stara vodnica se zanj nič ne boji. Na melišču se trop ustavi. Kozli so nemirni, starejši se pode za kozami, mlajši in šibkejši pa poželjivo opazujejo. A če se tropu približajo, kmalu občutijo udarce rogljev starejših kozlov. Janez vneto opazuje zanimivo igro.

Tedaj mu obraz spreleti smehljaj; v tropu odkrije njega, gamsa, ki ga je čuval že nekaj let, samotarja z lesketa-jočim se čopom na hrbtu in s smolnatimi roglji. Čez poletje je prebival niže v gozdovih, sedaj je prišel nazaj v goro, da poskrbi za naraščaj. Janez je še nekaj časa prisostvoval igri črnih svatov, nato je stisnil svojo risanico k licu in že je imel svojega izbranca v strelnem daljnogledu. Roka se mu ni hotela umiriti in gams mu je kar »plesal« v lečah. Naenkrat pa je skočil v ruševje. Lovca je preplavila jeza. Odložil je puško in čakal. Pogledal je še na plaz, vendar tam ni bilo, kar je iskal. Ko se je zopet ozrl, je videl, da je gams prišel nazaj iz ruševja. Pomeril je iz sprožil. Odmev je napolnil dolino. Gams je padel v ognju. Zadovoljen, da je dobro zadel, si je Janez prižgal pipo in čakal, da se gams umiri. Medtem je z daljnogledom še pregledal bližnjo okolico, potem pa pohitel na nastrel.

Zona ga je oblila, ko je prišel do ustreljenega gamsa. Saj ni bil stari samotar, ampak mlad kozel! Lovec je preklel samega sebe in se spomnil pravila: »Dobro poglej in se prepričaj, kaj streljaš!« S tresočimi se rokami je dal gamsu zadnji grižljaj. Ko pa si je zatikal ruševo vejico, oškropljeno s krvjo, za klobuk, se je sramoval, da je zardeval. Gamsa je iztrebil in si s solznimi očmi ogledoval njegove majhne roglje. Kaj bodo rekli člani lovske družine, kaj bo rekel gospodar?! Janez bi se z gamsom vred najraje udril

v zemljo. A zbral je pogum in si oprtal gamsa ter se spustil v dolino.

»Odkrito bom povedal gospodarju LD, kako se je zgodilo. Saj res zaslužim kazen, ker gamsa pred strelom nisem še enkrat natančneje pogledal.«

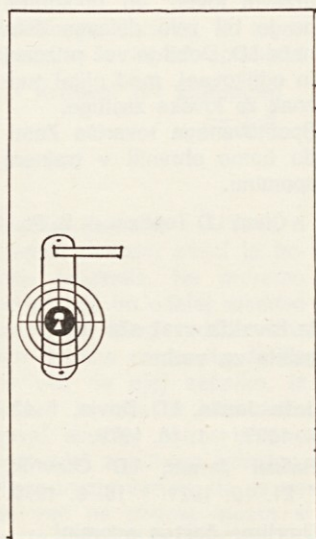
Marko Mali

Zgodilo se je pod Krimom

V tej naši dobi, v času porabništva in hitrega življenja, ko mora biti lovec hkrati tudi družbeni delavec v naši samoupravni družbi, kaj rado pride do stisk in zagat. Predvsem do zagat s časom. Celu obvezni skupni lovi mu delajo težave, kaj šele, da bi šel ponoči čakati divjega prašiča, medveda, lisico in da bi pri vsem tem skrbel še za dobro počutje svoje boljše polovice.

Vrata za lovce, ki bodo od 17. do 20. tega meseca v poznih urah prihajali domov

Res, včasih je vse to ne-
vzdržno!

Lovec Jaka, član podkriške lovske družine in nadvse prizadeven družbeni delavec, vsepovsod angažiran in zavzet, pa je imel srečo in smolo hkrati, da je za vse njegove obveznosti prizadevno skrbel žena. Vedela je, kdaj mora v službo, vedela je, kdaj in kam mora na sestanek, saj je imela v »strogi« evidenci vsa vabila. Iz letnega načrta lovske družine je celo prepisala na koledar vse obvezne in neobvezne skupne love. In na vse obveznosti je svojega »dragega« sproti opozarjala. Da, pri tem ni bilo težav! Težave so pa nastale, kadar je Jaka hotel od doma brez »dokumentacije«, to je veljalo tudi za lov.

Bilo je v oktobru 1979. Divji prašiči so še vedno, kakor v septembru, pogosto vdrali iz krimskih gozdov na koruzna polja. Lovci so jih hodili čakati. Tone je pripovedoval Jaku: »Sestnajst so jih našli v koruzi. Miha je ustrelil največjega merjasca, Janeza bi pa svinja skoraj podrla!« Jaka je zgrabila nepremagljivo lovska strast. A problem je bila žena...

Sobota je bila lep sončen dan. »Tudi noč bo jasna in polna luna bo srebrno sijala, prvo odpadlo listje bo šumelo in že od daleč bo naznanjalo prihod črnuhov na koruzne njive. Čakanje bi bilo čudovito! Toda žena! Lov brez vabila?« Jaka zbira korajžo, natančno študira taktiko, kako bi premagal najhujšo oviro — njo, ki nikakor noče niti slišati o njegovih »nedokumentiranih« opravkih.

Toda korajža velja! S trepetajočim srcem se približa svoji »dragi«, jo poljubi in jecljaje pravi: »Ljuba ženka, zvečer bi rad šel čakati prašiče pod Krim, če seveda ni-
maš kaj posebnega v načrtu.« Glej ga šmenta! Zgodil se je čudež, ali pa je tudi ženo zgrabila lovska nevoščljivost. V hipu je bila voljna, skoraj navdušena: »Da, da, Jaka! Meni se je že čudno zdelo, da nikoli ne greš čakati. Poglej Miho, koliko čakanov si je že nabral na čakanju, ti se pa ne zmigaš!«

Tako se je Jaka s svojim mercedesom zvečer odpeljal

po lžanki proti Krimu in se ubadal z vprašanjem, kaj se je zgodilo z njegovo ženo. A ko se je približeval kraju svojih pričakovanj, se je teh misli otresel. »Jaka,пусти to! Preusmeri misel, na katero prežo boš šel. Pet jih stoji ob poti med gozdom in njivami.«

Jaka zapelje med grmovje in se napoti k prvi preži. Toda na njej sta sedela že Tone in Jernej. Zasedene so bile tudi druga, tretja in četrta. Le peta je bila še prazna. Komaj Jaka zleze nanjo, že pride Tinče, se povzpne na prežo in mu nepovabljen dela družbo.

Fronta je postavljena. Noben prašič ne bo prišel živ skoznjo. Z vseh prež molijo cevi. Začne se veliko pričakovanje...

Okrog devetih se zasliši lomastenje in nekaj zamolklih krulečih glasov. Lovci stiskajo puške, poslušajo, napejajo oči in živce. Vsi bi želeli več svetlobe, kajti med gostimi koruznimi stebli luna

nima moči. Manejo si oči in s krpicami brišejo leče merilnih daljnogledov na svojih puškah. Vsi so prepričani, da po koruzi lomasti zopet tistih petnajst divjih prašičev.

Naenkrat na prvi preži počí prvi strel, potem drugi, tretji... deseti. V tistem hipu že tudi Jaka in Tinče zagledata velikanskega merjasca, ki jo briše prek polja, izgine za grm, a se zopet pokaže. Jaka užge prvi, za njim takoj Tinče. Nato zopet Jaka pa drugič Tinče. Merjasec pa kar naprej, naravnost naprej, neprizadeto, v lahnem drncu. Lovca Jaka in Tinče ne vzdružita več na preži, drug za drugim — kakor najbolj izkušena gasilca — zdrkneta po lestvi na tla in brž za rob ceste. Od tu, iz neposredne bližine pa še naprej nabijata na merjasca, ki se obnaša, kakor da se požvižga na take strelce. A končno le pade.

Jaka zavpije: »Moj je!« Tinče zavpije: »Ne, moj je!« Med prerekanjem oba jadrno tečeta k plenu. Kakih deset

metrov pred plenom se ustavita s pripravljenima puškama na strel, kajti morda je merjasec še živ! Bližajo se tudi drugi lovci, z vseh prež, počasi in v polkrogu, s puškami na strel. Deset pušk je bilo uperjenih v negibno gmoto. Jaka dregne merjasca s puškino cevjo. Nekam sumljivo zašumi. Še enkrat ga sune in cev se vdre v imenitno narejenega in črno pobarvanega kapitalnega »merjasca« iz lepenke in lesa. Bil je pritrjen na sankah, sanke pa privezane na 300 m dolgo vrv, s katero ga je »nekdo« vlekel čez polje, da je preizkusil podkriške lovce, kako kaj zadenejo ponoči. Skupno je padlo čez 20 strelcov, a v »merjascu« so bile samo 4 luknje.

Pravijo, da je Jaka začel preklinjati šele, ko se je vrnil domov, žena pa še ne... Skoraj gotovo pa potem podvojeno, ko je zvedela, da je možev merjasec imel čekane — iz lepenke.

J. B.

Dekoracija

Mož lovec je praznoval srečanje z Abrahamom. Svoje prijatelje je povabil na večerjo, na fazana, ki ga je — seveda — sam ustrelil. Večerjo sta pripravili žena in njena mlada nečakinja.

Tik pred večerjo je žena naročila nečakinji: »Hitim h gostom, ti pa prinesi na mizo fazana. Prej pa še vtakni repno perje v zadek in smrekova vršička v ušesa.«

Ko je mlada nečakinja prinesla pladenj v sobo, je bila oblečena v bikini in v ušesih je imela smrekova vršička, fazan pa ni imel repnih peres v zadku.

Na vprašanje svoje tete je odgovorila:

»No, veste, naredila sem, kakor ste mi ukazali, le peres si nisem upala vtakniti tja, kamor ste mi naročili.«

J. P.

Lovci, pripravite orožje še pred glavno lovsko sezono!

- Izdelujem lovsko orožje vseh vrst (po naročilu)
- Montiram strelne daljnoglede
- Izdelujem puškina kopita po meri in želji naročnika
- Popravljam puške in optične pripomočke

VSE PO UGODNIH CENAH!

Na željo lovske družine lahko pridem, po predhodnem telefonskem naročilu, članom nastrelit lovsko orožje.

Delovni čas za stranke:

ponedeljek	— popoldne
torek	— popoldne
sreda	— zaprto
četrtek	— dopoldne
petek	— dopoldne
sobota	— zaprto (po dogovoru)
nedelja	— zaprto

Se priporočam

Cenjeni
lovski tovariši,
kinologi,
ribiči,
vaši svojci
in prijatelji!

VABIMO VAS NA

Lovsko - kinološki ples

v soboto, 15. marca 1980, pričetek ob 20. uri
v prostorih **HOTELO ZLATOROG — BOHINJ**

Narodnozabavni orkester.

Za dobro voljo bo skrbel **TONE FORNEZZI-TOF**. Bogat srečolov.

Veselilo nas bo, če boste z vašo udeležbo pripomogli k prijetnemu srečanju slovenskih lovcev, ljubiteljev psov in drugih.

Informacije in rezervacije v recepciji **HOTELO ZLATOROG**, telefon (064) 76 381.

Vstopnica je 300 din in vključuje rezervacijo, aperitev in večerjo. — Plesali boste pa brezplačno!

Pri organizaciji sodelujeta **LD Stara Fužina** in **LD Žalec**.

**Zveza lovskih družin Zasavje, s sedežem
v Trbovljah**

razpisuje

opravljanje nalog strokovnega sodelavca s pogodbeno zaposlitvijo do 20 ur tedensko. Pogoji je znanje administrativnih in blagajniških poslov ter članstvo v lovski organizaciji. Mesečni honorar po dogovoru.

Pismene prijave pošljite na naslov:

**Zveza lovskih družin Zasavje,
Trg revolucije 12, 61420 Trbovlje**

**V založbi Lovske zveze Slovenije je izšla knjiga
avtorja Veljka Varičaka**

Ocenjevanje lovskih trofej

Knjiga oziroma priručnik vsebuje izpopolnjena najnovejša merila in navodila za ocenjevanje lovskih trofej vse evropske divjadi.

Navodila so jasna, zgoščena in jih dopolnjujejo številne ilustracije ter skice. Podrobneje je to delo predstavljeno v tej številki **LOVCA** na 59. strani.

To knjigo oziroma priručnik bi morali imeti vsaj: vsaka lovška družina, vsak gospodar **LD** in vsak lovski čuvaj!

Knjigo dobite v pisarni Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, in v vseh poslovalnicah **TOZD LOVEC**: Ljubljana, Gosposvetska 12; Celje, Tomšičev trg 13; Maribor, Gregorčičeva 11; Nova Gorica, Prešernova 17.

Knjiga stane 120 din. Pohitite z nakupom, ker je naklada majhna!

MALI OGLASI

Prodajam skoraj novo češko bokarico, kal. 12—7 × 65 R, z naprožilom in montiranim strelnim daljnogledom 4 × 32 ter menjalni cevi, kal. 12—12. — Anton Bizjak, 65271 Vipava, h. št. 95.

Prodajam dobro ohranjeno lovsko mavzerico, kal. 8 × 57 IS. — Janez Ule, Babno polje 90, 61386 Stari trg pri Ložu.

Prodajam ostrodlako ptičarko z rodovnikom. — Derfi, Bratov Učakar 116, 61000 Ljubljana.

Prodajam (zaradi prepovedi lova s psi zaradi stekline) uvoženega **brak-jazbecarja, terierja in kratkodlako istrijanko**. Vsi odlični za lov. — Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Prodajam kdl. istrijanko, staro 8 mesecev, z odličnimi lovskimi zasnovami. — Franc Bartol, Vinice 12, 61317 Sodražica.

Prodajam mladiče irske setre, poležene 31. 12. 1979. Oče prav dober, mati odlična in **CACIB**. — Alojz Šinigoj, Prešernova 6, 65294 Dornberk, tel. (065) 56 408.

Kupim rabljeno češko bokarico z daljnogledom in **resastega istrijanca**, staro do 5 mesecev, odličnih staršev. — Stane Pečar, Podlubnik 90, 64220 Škofja Loka.

Kupim lovskega terierja ali terierko v starosti od 4 do 12 mesecev. — Anton Peternej, Koprivnik 2, 64225 Sovodenj.

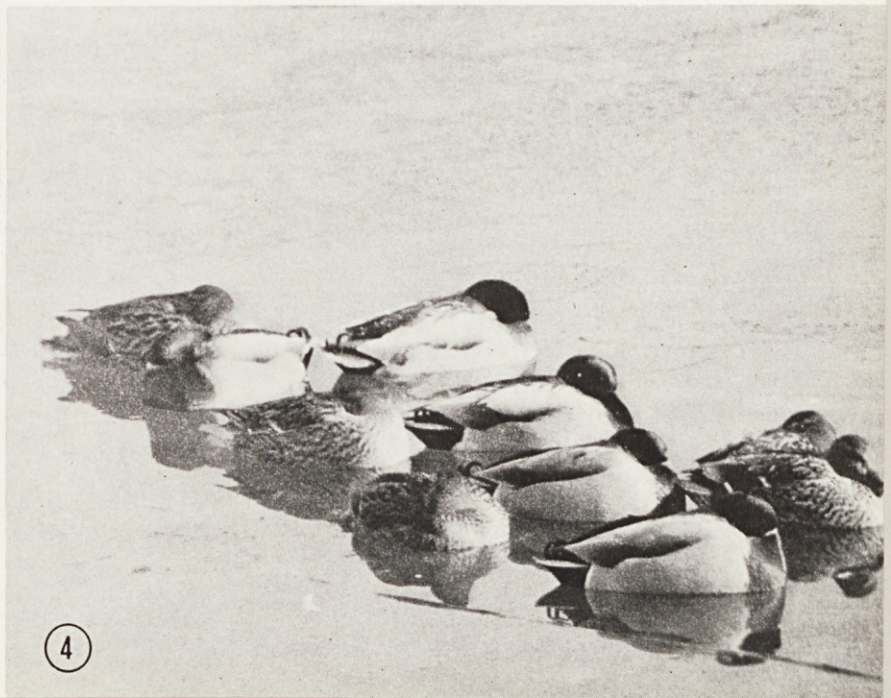
Prodajam: psičko balkansko, poleženo 19. 12. 1979, z rodovnikom, odličnih prednikov; **lovsko puško brezpovelinko** z montiranim daljnogledom, kal. 16—16 in z menjalnima cevema, kal. 16—5,6 × 50 R. — Jože Babič, Mišače 1, 64246 Kamna gorica.

Pogrešam nemško ostrodlako ptičarko. Je temno rjava, stara 7 mesecev, s številko 60198 na levem uhlju. Prosim najditelja ozir. vsakogar, ki o njej kaj ve, da sporoči proti nagradi na: Ivan Haramina, Mivka 28 (Trnovo), 61000 Ljubljana.

Prodajam: 1. Lovsko risanico »Sava Kranj«, kal. 7 × 64, z montiranim strelnim daljnogledom Zeiss 4 × 32 (Suhl montaža). Leto izdelave 1978. **2. Lovski enogled**, povečava od 14 do 45 × 50, japonske izdelave. — Informacije po telefonu (065) 31 109. — Drago Krševan, Oševljek 9, 65292 Renče.

SLIKE NA OVITKU:

- 1. Vedno redkejši so njegovi sledovi**
Foto Ivo Kalan
- 2. V napadu**
Foto Janez Konečnik, Diana
- 3. Če barva njene suknjice v belem snegu ni prav nič varovalna, ima pa zato močan kljun in za krugulja neokusno, trdo meso**
Foto Jože Markizeti
- 4. Kadar pritiska mrz, kljun pod perje in med puh, da ne zebe v »nos«**
Foto Janez Papež, Diana

tiskarna
jože
moškrič

oddelek za sodobno pisarniško poslovanje
izdeluje kopirne obrazce SNAP-OUT,
ki zagotavljajo boljšo organizacijo poslovanja
v uradih, bankah, zavarovalnicah, uslužnostnih
podjetjih, industriji, trgovini, bolnišnicah,
prevozništvu in drugod

snap
out

ljubljana
kajuheva 55
telefon 41 322

tiskarna

tisk vseh vrst tiskovin, katalogov, časopisov,
revij in knjig, offset tisk in tisk neskončnih
obrazcev

klišarna

izdelava vseh vrst eno- in večbarvnih klišejev

knjigoveznica

vezava preprostih in luksuzno
opremljenih del

štampljarna

izdelava vseh vrst žigov, pečatov
in knjigoveških črk

V srnjačkovem želodcu praznina, v njegovih očeh pa milina in prošnja... Foto Jože Markizeti

